

**შპს მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია
„რიკო ექსპრესი“**

ფინანსური ანგარიშგება

*2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის
დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნასთან ერთად*

სარჩევი

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება.....	4
სრული შემოსავლის ანგარიშგება	5
კაპიტალში ცვლილებების ანგარიშგება	6
ფულადი ნაკადების ანგარიშგება.....	7

ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები

1. ძირითადი საქმიანობა	8
2. მომზადების საფუძველი	8
3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა.....	8
4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები.....	19
5. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები.....	20
6. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები	21
7. კლიენტებზე გაცემული სესხები	21
8. ძირითადი საშუალებები	27
9. საშემოსავლო გადასახადი.....	28
10. სხვა აქტივები.....	29
11. გამოშვებული მარტივი თამასუქები	30
12. ნასესხები სახსრები	30
13. სხვა ვალდებულებები.....	30
14. კაპიტალი.....	31
15. პირობითი ვალდებულებები	31
16. სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	32
17. რისკის მართვა.....	32
18. აქტივების და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი	43
19. სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა	44
20. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები.....	47
21. კაპიტალის ადეკვატურობა	48
22. ცვლილებები საფინანსო საქმიანობიდან და სხვა არაფულადი მოძრაობებიდან წარმოშობილ ვალდებულებებში.....	49

EY

**Building a better
working world**

EY LLC
Kote Abkhazi Street, 44
Tbilisi, 0105, Georgia
Tel: +995 (32) 215 8811
Fax: +995 (32) 215 8822
www.ey.com/ge

შპს იუაი
საქართველო, 0105 თბილისი
კოტე აფხაზის ქუჩა 44
ტელ: +995 (32) 215 8811
ფაქსი: +995 (32) 215 8822

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

კვალიფიციური საკრედიტო ინსტიტუტის - შპს მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „რიკო ექსპრესის“ პარტნიორს და სამეთვალყურეო საბჭოს

მოსაზრება

ჩავატარეთ კვალიფიციური საკრედიტო ინსტიტუტის - შპს მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „რიკო ექსპრესის“ (შემდგომში „კომპანია“) ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც შედგება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებისგან 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე აღნიშნული თარიღით დამთავრებული წლის სრული შემოსავლის ანგარიშგებისგან, საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებისგან, ფულადი ნაკადების ანგარიშგებისგან და ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნებისგან, მათ შორის მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმოხილვისგან.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობას 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მისი საქმიანობის ფინანსურ შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტი წარმართეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების („ასს“) შესაბამისად. პასუხისმგებლობა, რომელსაც აღნიშნული სტანდარტები ჩვენთვის ითვალისწინებს, დაწვრილებით არის აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვართ კომპანიისგან დამოუკიდებლები ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს „პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსის“ (საერთაშორისო დამოუკიდებლობის სტანდარტების ჩათვლით) (IESBA კოდექსი) შესაბამისად, და შესრულებული გვაქვს IESBA კოდექსით გათვალისწინებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, რომ ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია ჩვენი მოსაზრების გამოსათქმელად საჭირო საფუძვლის შესაქმნელად.

კომპანიის 2019 წლის წლიურ ანგარიშში ასახული სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაცია გულისხმობს კომპანიის 2019 წლის წლიურ ანგარიშში ასახულ ინფორმაციას, გარდა ფინანსური ანგარიშგებისა და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნისა. სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებელია ხელმძღვანელობა. კომპანიის წლიური ანგარიშში ჩვენთვის ხელმისაწვდომი სავარაუდოდ გახდება წინამდებარე აუდიტორის დასკვნის თარიღის შემდეგ.

ფინანსურ ანგარიშგებაზე გამოხატული ჩვენი მოსაზრება არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და მასთან დაკავშირებით ჩვენ არც ახლა და არც მომავალში გამოვთქვამთ რწმუნებას რამე ფორმით, ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შესახებ ჩვენს ანგარიშში.

**Building a better
working world**

ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობაა წავიკითხოთ ზემოაღნიშნული სხვა ინფორმაცია, როდესაც ის ჩვენთვის ხელმისაწვდომი გახდება, და განვიხილოთ, არის თუ არა ის არსებითად შეუსაბამო ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან აუდიტის განმავლობაში ჩვენ მიერ მიღებულ ცოდნასთან, ან თუ შეიცავს სხვა არსებით უზუსტობას.

ხელმძღვანელობისა და სამეთვალყურეო საბჭოს პასუხისმგებლობა ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ამ ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე ფასს-ის შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისგან თავისუფალი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა შეაფასოს, შესწევს თუ არა კომპანიას უნარი, საქმიანობა გააგრძელოს, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ, კონკრეტული შემთხვევიდან გამომდინარე, განაცხადოს ფუნქციონირებად საწარმოსთან დაკავშირებული საკითხები და აღრიცხვისას გამოიყენოს ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს კომპანიის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ მას არ აქვს რეალური არჩევანი ასე რომ არ მოიქცეს.

სამეთვალყურეო საბჭო პასუხისმგებელია კომპანიის ფინანსური ანგარიშგების პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია გონივრული რწმუნების მოპოვება იმაზე, ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალია თუ არა თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისგან და აუდიტორის დასკვნის გამოცემა, რომელიც ჩვენს მოსაზრებას შეიცავს. გონივრული რწმუნება არის მაღალი დონის რწმუნება, მაგრამ არა გარანტია იმისა, რომ ასს-ის შესაბამისად ჩატარებულ აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობას (ასეთის არსებობის შემთხვევაში). უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და არსებითად მიიჩნევა მაშინ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ისინი ცალ-ცალკე ან ერთობლივად გავლენას იქონიებენ მომხმარებლების მიერ წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

ასს-ის მიხედვით, აუდიტის ჩატარების პროცესში ჩვენ მივმართავთ პროფესიულ განსჯას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ჩვენ ასევე:

- ▶ გამოვავლენთ და ვაფასებთ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს, ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტორულ პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების მიზნით და მოვიპოვებთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რომელიც საკმარისი და შესაფერისია აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმისთვის საფუძვლის შესაქმნელად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკი უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული რისკი, რადგან თაღლითობა შეიძლება მოიცავდეს საიდუმლო მორიგებას, გაყალბებას, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, არასწორი ინფორმაციის წარდგენას ან შიდა კონტროლის უგულებელყოფას.

Building a better
working world

- ▶ შვეიცარული აუდიტის შესაბამის შიდა კონტროლს, რათა დავაგეგმოთ მოცემული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურები და არა იმ მიზნით, რომ მოსაზრება გამოვთქვათ კომპანიის შიდა კონტროლის ეფექტურობაზე.
- ▶ ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის, ასევე მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებების და შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების მართებულობას.
- ▶ ვაფასებთ, რამდენად მართებულია ხელმძღვანელობის მიერ აღრიცხვისთვის ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვების გამოყენება და, მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით ვასკვნით, არსებობს თუ არა ისეთ მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი განუსაზღვრელობა, რაც შეიძლება მნიშვნელოვანი ეჭვის საფუძველი გახდეს იმასთან მიმართებაში, შეძლებს თუ არა კომპანია გააგრძელოს საქმიანობა, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ. თუ დავასკვნით, რომ არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ვალდებულები ვართ, აუდიტორის დასკვნაში ყურადღება გავამახვილოთ ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნებზე, ან, თუ განმარტებითი შენიშვნები არ არის საკმარისი, მოვახდინოთ ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა სამომავლო მოვლენებმა ან პირობებმა შეიძლება გამოიწვიოს კომპანიის, როგორც ფუნქციონირებადი საწარმოს ფუნქციონირების შეწყვეტა.
- ▶ მთლიანობაში ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას, სტრუქტურას და შინაარსს, განმარტებითი შენიშვნების ჩათვლით, და აგრეთვე იმას, თუ ასახავს ფინანსური ანგარიშგება საბაზისო ოპერაციებს და მოვლენებს ისე, რომ უზრუნველყოფილ იქნას სამართლიან წარდგენას.

სხვა საკითხებთან ერთად, სამეთვალყურეო საბჭოს ვატყობინებთ აუდიტის მასშტაბს და ვადებს, აგრეთვე აუდიტორული შემოწმების მნიშვნელოვან შედეგებს, მათ შორის აუდიტის პროცესში გამოვლენილ შიდა კონტროლის მნიშვნელოვან ნაკლოვანებებს.

რუსლან ხოროშვილი

შპს „იუაის“ სახელით

თბილისი, საქართველო

2020 წლის 15 ივლისი

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2019	2018
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	5	63,473	50,475
წარმოებული ფინანსური აქტივები	6	–	242
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	7	264,702	215,491
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი		–	647
გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები	3	1,889	–
ძირითადი საშუალებები	8	14,229	11,807
არამატერიალური აქტივები		31	43
გადავადებული მოგების გადასახადის აქტივი	9	–	172
სხვა აქტივები	10	5,371	19,020
სულ აქტივები		349,695	297,897
ვალდებულებები			
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	6	426	226
გამომგებული მარტივი თამასუქები	11	109,882	111,305
მოგების მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულებები		99	–
ნასესხები სახსრები	12	55,164	34,860
საიჯარო ვალდებულება	3	1,967	–
გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულება	9	377	–
სხვა ვალდებულებები		2,754	2,110
სულ ვალდებულებები		170,669	148,501
კაპიტალი	14		
საწესდებო კაპიტალი		1,584	1,084
გაუნაწილებელი მოგება		177,442	148,312
სულ კაპიტალი		179,026	149,396
სულ კაპიტალი და ვალდებულებები		349,695	297,897

ხელმოწერილია და ნებადართულია გამოსაცემად 2020 წლის 15 ივლისს

თამარ გოგობე

 აღმასრულებელი დირექტორი

 უფროსი ბუღალტერი

გულიდა საჯაია

სრული შემოსავლის ანგარიშგება

2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის

(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2019	2018
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით გაანგარიშებული საპროცენტო შემოსავალი			
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები		54,057	51,530
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები		428	2,069
		54,485	53,599
საპროცენტო ხარჯი			
მარტივი თამასუქები		(5,514)	(6,989)
ნასესხები სახსრები		(3,982)	(5,318)
საიჯარო ვალდებულება		(173)	-
		(9,669)	(12,307)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		44,816	41,292
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის (ხარჯი) / შემობრუნება	7	(1,193)	424
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი საკრედიტო ზარალის ხარჯის გაწევის შემდეგ		43,623	41,716
საკომისიო შემოსავალი ფულადი გზავნილებიდან		4,935	3,917
საკურსო სხვაობიდან მიღებული შემოსულობა/(ზარალი):			
- სავალუტო ოპერაციები		6,477	6,555
- საკურსო სხვაობები		411	(2,254)
ვალუტაში გამოსახული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები		(918)	(3,755)
შემოსულობა დასაკუთრებული ოქროს გაყიდვიდან და სხვა შემოსავალი		1,540	329
		12,445	4,792
არასაპროცენტო შემოსავალი			
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი		(9,565)	(7,954)
ცვეთა და ამორტიზაცია		(2,078)	(1,223)
სხვა ფინანსური აქტივების გაუფასურება	10	(4,081)	-
სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	16	(3,714)	(3,387)
		(19,438)	(12,564)
არასაპროცენტო ხარჯი			
მოგება მოგების გადასახადის ხარჯის გაწევამდე		36,240	33,944
მოგების გადასახადის ხარჯი	9	(6,421)	(5,358)
წლის მოგება		29,819	28,586
სხვა სრული შემოსავალი		-	-
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		29,819	28,586

საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება

2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის

(ათას ლარში)

	საწესდებო კაპიტალი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ
2018 წლის 1 იანვარი	836	120,141	120,977
წლის მოგება	–	28,586	28,586
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი	–	28,586	28,586
საწესდებო კაპიტალის გაზრდა (მე-14 შენიშვნა)	248	–	248
გამოცხადებული დივიდენდები (მე-14 შენიშვნა)	–	(415)	(415)
2018 წლის 31 დეკემბერი	1,084	148,312	149,396
წლის მოგება	–	29,819	29,819
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი	–	29,819	29,819
საწესდებო კაპიტალის გაზრდა (მე-14 შენიშვნა)	500	–	500
გამოცხადებული დივიდენდები (მე-14 შენიშვნა)	–	(689)	(689)
2019 წლის 31 დეკემბერი	1,584	177,442	179,026

ფულადი ნაკადების ანგარიშგება

2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის

(ათას ლარში)

	შენიშვნა	2019	2018
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
მიღებული პროცენტი		53,508	52,565
გადახდილი პროცენტი		(9,979)	(12,704)
შემოსულობა დასაკუთრებული უზრუნველყოფის გაყიდვიდან		17,618	7,978
შემოსულობა უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ვაჭრობის ოპერაციებიდან და უცხოური ვალუტის წარმოებული ინსტრუმენტებიდან		6,001	2,668
ფულადი გზავნილებიდან მიღებული საკომისიო შემოსავალი		4,935	3,917
სხვა მიღებული შემოსავალი		194	329
გადახდილი ხელფასები და თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯები		(9,592)	(8,125)
გადახდილი სხვა საოპერაციო ხარჯები		(3,739)	(3,591)
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		58,946	43,037
ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში მომხმარებლებზე გაცემული სესხები		(55,197)	(25,618)
სხვა აქტივები		3,312	567
სხვა ვალდებულებები		570	1,026
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები მოგების გადასახადის გადახდამდე		7,631	19,012
გადახდილი მოგების გადასახადი		(5,126)	(4,680)
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები		2,505	14,333
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული ფულადი ნაკადები			
ძირითადი საშუალებების შეძენა		(4,188)	(2,052)
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი ნაკადები		(4,188)	(2,052)
ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული ფულადი ნაკადები			
ამონაგები საწესდებო კაპიტალის ზრდიდან	14	500	248
ნასესხები სახსრებიდან შემოსული თანხები	22	35,632	16,826
ნასესხები სახსრების დაფარვა	22	(14,564)	(27,336)
საიჯარო ვალდებულების დაფარვა	8	(448)	-
გადახდილი მარტივი თამასუქები, წმინდა	22	(7,929)	(25,801)
გადახდილი დივიდენდები	14	(689)	(416)
ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული (ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული) წმინდა ფულადი სახსრები		12,502	(36,479)
სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე		2,179	(295)
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა (კლება)		12,998	(24,494)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის დასაწყისში	5	50,475	74,969
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის ბოლო	5	63,473	50,475

8-49 გვერდებზე წარმოდგენილი შენიშვნები წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

(ათას ლარში)

1. ძირითადი საქმიანობა

კვალიფიციური საკრედიტო ინსტიტუტი შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „რიკო ექსპრესის“ (შემდგომში „კომპანია“, რეგისტრაციის ნომერი: 405270754) 2004 წლის 1 ივლისს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად დაფუძნდა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ფორმით.

2007 წლის 11 აპრილს კომპანია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ („სებ“) დარეგისტრირდა, როგორც მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია, რეგისტრაციის ნომრით #80407. 2013 წლის 26 ივნისს კომპანიას სებ-ისგან მიენიჭა კვალიფიციური საკრედიტო ინსტიტუტის სტატუსი.

კომპანიის იურიდიული მისამართია: ჭავჭავაძის გამზირი #70, თბილისი, საქართველო.

კომპანიის ძირითადი საქმიანობაა უძრავ-მოდრავი ქონებით (ძირითადად, ძვირფასი ლითონებით და უძრავი ქონების ობიექტებით) უზრუნველყოფილი მცირე და საშუალო ზომის სესხების გაცემა ფიზიკურ პირებზე, სავალუტო ოპერაციები და ფულადი გზავნილები.

2019 წლის 31 დეკემბრისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიის ერთპიროვნული მფლობელი ქალბატონი დალი ურუშაძე იყო.

2. მომზადების საფუძველი

ზოგადი ინფორმაცია

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ (შემდეგში „ფასს“) შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია პირვანდელი ღირებულების აღრიცხვის წესით, გარდა იმ შემთხვევებისა, რომლებიც განხილულია სააღრიცხვო პოლიტიკაში ქვემოთ. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები სამართლიანი ღირებულებით არის შეფასებული.

კომპანიის სამუშაო და წარსადგენი ვალუტაა ლარი. წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ათას ლარში თუკი სხვაგვარად არ არის მითითებული.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში

წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაში კომპანიამ პირველად გამოიყენა ფასს (IFRS) 16 „ოჯარა“. ამ ახალი სააღრიცხვო სტანდარტების მიღებით გამოწვეული ცვლილებების ხასიათი და ეფექტი ქვემოთ არის აღწერილი. რამდენიმე სხვა ცვლილება და ინტერპრეტაცია 2019 წელს ეხება, თუმცა მათ არ ჰქონიათ გავლენა კომპანიის ფინანსურ ანგარიშგებაზე. კომპანიას ვადაზე ადრე არ მიუღია ისეთი სტანდარტი, ინტერპრეტაცია თუ ცვლილება, რომელიც გამოშვებულია, მაგრამ ჯერ ძალაში არ არის შესული.

კომპანიამ მიიღო ფასს (IFRS) 16, მიღების მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მეთოდის გამოყენებით, რომლის თავდაპირველი გამოყენების თარიღია 2019 წლის 1 იანვარი. ამ მეთოდის საფუძველზე, სტანდარტი რეტროსპექტულად გამოიყენება გაუნაწილებელ მოგებაზე გავლენის თავდაპირველი გამოყენების გარეშე 2019 წლის 1 იანვარს. შედეგად, კომპანიას არ გადაუანგარიშებია შედარებადი თანხები პირველი მიღებამდე წლისთვის.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში (გაგრძელება)

გავლენა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაზე (ზრდა/(შემცირება)) 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით:

	<u>თანხა ლარში</u>
აქტივები	
გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები	2,462
გადახდილი ავანსები	(132)
სულ აქტივები	<u><u>2,330</u></u>
ვალდებულებები	
საიჯარო ვალდებულება	2,330
სულ ვალდებულებები	<u><u>2,330</u></u>
სულ კაპიტალი	<u><u>-</u></u>

ფასს (IFRS) 16-ის მიღების ეფექტის ხასიათი

ფასს (IFRS) 16-ის მიღებამდე, კომპანიამ მისი თითოეული იჯარა (როგორც მოიჯარემ) დააკლასიფიცირა იჯარის ვადის დასაწყისში როგორც ფინანსური ან ჩვეულებრივი იჯარა. იჯარა ფინანსურ იჯარად კლასიფიცირდებოდა, თუ ის კომპანიას გადასცემდა საიჯარო აქტივის მფლობელობასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკსა და სარგებელს; სხვა შემთხვევაში ის ჩვეულებრივ იჯარად კლასიფიცირდებოდა. ფინანსური იჯარა კაპიტალიზდება იჯარის დაწყებისთანავე იჯარის საწყისი თარიღისთვის საიჯარო ქონების სამართლიან ღირებულებასა და მინიმალური საიჯარო გადასახადის დღევანდელ ღირებულებას შორის უმცირესით. საიჯარო გადასახდელები განაწილდა პროცენტს და საიჯარო ვალდებულების შემცირებას შორის. ჩვეულებრივ იჯარაში, იჯარით გაცემული ქონების კაპიტალიზაცია არ მოხდა და საიჯარო გადასახდელები აღიარდა საიჯარო ხარჯის სახით მოგებაში ან ზარალში, ცვეთის წრფივი დარიცხვის მეთოდის გამოყენებით, იჯარის ვადაზე. ავანსად გადახდილი ნებისმიერი საიჯარო თანხა და დარიცხული საიჯარო თანხა აღიარდა სხვა აქტივების და ვალდებულებების ქვეშ, შესაბამისად.

ფასს (IFRS) 16-ის მიღებისთანავე, კომპანიამ გამოიყენა ერთი აღიარების და შეფასების მიდგომა ყველა იჯარისთვის, გარდა დაბალი ღირებულების მქონე აქტივების იჯარებისა.

ადრე ჩვეულებრივ იჯარებად აღრიცხული იჯარები

კომპანიამ გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები და საიჯარო ვალდებულებები აღიარა ადრე ჩვეულებრივ იჯარებად კლასიფიცირებული იჯარებისთვის, გარდა დაბალი ღირებულების მქონე აქტივების იჯარებისა. გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები აღიარდა საიჯარო ვალდებულებების თანხის ოდენობით, რომელიც კორექტირდება ადრე აღიარებული ნებისმიერი ავანსად გადახდილი და დარიცხული საიჯარო გადასახდელების გათვალისწინებით. საიჯარო ვალდებულება აღიარდა დარჩენილი საიჯარო გადახდების მიმდინარე ღირებულების საფუძველზე, თავდაპირველი აღიარების თარიღში ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით დისკონტირების გზით.

კომპანია, როგორც მეიჯარე

მეიჯარის აღრიცხვა ფასს (IFRS) 16-ის მიხედვით არსებითად არ განსხვავდება ბასს (IAS) 17-სგან. მეიჯარეები განაგრძობენ იჯარების კლასიფიცირებას საოპერაციო ან ფინანსურ იჯარებად, ბასს (IAS) 17-ის მსგავსი პრინციპების გამოყენებით. შესაბამისად, ფასს (IFRS) 16 არ ჰქონია გავლენა იმ იჯარებზე, რომელშიც კომპანია მეიჯარეა.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში (გაგრძელება)

კომპანია, როგორც მოიჯარე

ფასს (IFRS) 16-ის მიღებით კომპანიამ აღიარა საიჯარო ვალდებულებები იმ იჯარებთან მიმართებაში, რომლებიც ადრე კლასიფიცირებული იყო „ჩვეულებრივ იჯარებად“, ზასს (IAS) 17 („იჯარა“) პრინციპების საფუძველზე. ეს ვალდებულებები შეფასდა დარჩენილი საიჯარო გადახდების მიმდინარე ღირებულებით, დამატებული ღირებულების გადასახადთან (დღგ) დაკავშირებული გადახდების გამოკლებით, რომლებიც დისკონტირდება 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით კომპანიის ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. 2019 წლის 1 იანვარს საიჯარო ვალდებულებებთან მიმართებაში გამოყენებული საშუალო შეწონილი ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთი 8%-ს შეადგენდა.

გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები შეფასდა სტანდარტზე გადასვლისას საიჯარო ვალდებულებების ოდენობის თანხით, რომელიც დაკორექტირდა ნებისმიერი ავანსად გადახდილი თანხით, რომელიც აღიარდა უშუალოდ თავდაპირველი გამოყენების თარიღამდე. შედეგად, კომპანიას არ უღიარებია სტანდარტზე გადასვლის ეფექტი მის გაუნაწილებელ მოგებაზე 2019 წლის 1 იანვარს.

2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, საიჯარო ვალდებულებები შესაძლოა შედარდეს 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჩვეულებრივ იჯარასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს, შემდეგი სახით.

ჩვეულებრივ იჯარასთან დაკავშირებული ვალდებულებები 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3,535
საშუალო შეწონილი ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთი 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	8.01%
დისკონტირებული ჩვეულებრივი საიჯარო ვალდებულებები 2019 წლის 1 იანვარს	2,892
<i>გამოკლებული:</i>	
დაბალი ღირებულების მქონე ერთეულების იჯარა	(63)
დღგ	(499)
საიჯარო ვალდებულებები 2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	2,330

ქვემოთ მოცემულია კომპანიის გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივების და საიჯარო ვალდებულებების საბალანსო ღირებულება და მოძრაობა პერიოდის განმავლობაში:

	<i>გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები – შენიშვნები</i>	<i>საიჯარო ვალდებულებები</i>
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	2,463	2,330
ამორტიზაციის ხარჯი	(574)	–
საპროცენტო ხარჯი	–	173
ძირითადი თანხის გადახდა	–	(448)
პროცენტის გადახდა	–	(173)
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია	–	85
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	1,889	1,967

(ათას ლარში)

3. საადრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა

სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად, ბაზრის მონაწილეებს შორის ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში შეფასების თარიღისთვის. სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა იმ დაშვებას ეყრდნობა, რომ აქტივის გაყიდვის ან ვალდებულების გადაცემის გარიგება შედეგადაა:

- ▶ აქტივის ან ვალდებულების მთავარ ბაზარზე, ან
- ▶ მთავარი ბაზრის არარსებობის შემთხვევაში, აქტივის ან ვალდებულებისთვის ყველაზე ხელსაყრელ ბაზარზე.

მთავარი ან ყველაზე ხელსაყრელი ბაზარი კომპანიისთვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს. აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა ხორციელდება იმ დაშვების საფუძველზე, რომ ბაზრის მონაწილეები აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას იმოქმედებენ საკუთარი ეკონომიკური ინტერესების მაქსიმალური გათვალისწინებით. არაფინანსური აქტივის სამართლიანი ღირებულების შეფასება უნდა ითვალისწინებდეს ბაზრის მონაწილის შესაძლებლობას მიიღოს ეკონომიკური სარგებელი ამ აქტივის საუკეთესოდ და ეფექტიანად გამოყენებით, ან ბაზრის სხვა მონაწილისათვის მიყიდვით, რომელიც ამ აქტივს საუკეთესოდ და ეფექტიანად გამოიყენებს

კომპანია ირჩევს შეფასების მეთოდებს, რომლებიც შესაფერისია არსებული გარემოებებისთვის და რომელთა გამოყენებითაც სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად საკმარისი მონაცემები მოიძებნება, რომლებიც მაქსიმალურად იყენებს საბაზრო მონაცემებს და მინიმალურად – არასაბაზრო მონაცემებს. ყველა აქტივი და ვალდებულება, რომელთა სამართლიანი ღირებულება შეფასებულია ან წარმოდგენილია ფინანსურ ანგარიშგებაში, დაჯგუფებულია სამართლიანი ღირებულების ქვემოთ მოცემული იერარქიის მიხედვით, ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის საფუძველზე, რომელიც მნიშვნელოვანია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის:

- ▶ დონე 1 – იდენტური აქტივების ან ვალდებულების კოტირებული (არაკორექტირებული) საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე.
- ▶ დონე 2 – ღირებულების შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შესაძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის პირდაპირი ან არაპირდაპირი განსაზღვრა.
- ▶ დონე 3 – ღირებულების შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შეუძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის განსაზღვრა.

კომპანია განსაზღვრავს ფინანსურ ანგარიშგებაში რეგულარულად აღიარებული აქტივებისა და ვალდებულებების ერთი იერარქიიდან მეორეში გადასვლის ფაქტს კატეგორიზაციის განმეორებითი შეფასებით (მთლიანი სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის მდგენელის საფუძველზე) ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოსთვის.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

პირველადი აღიარება

აღიარების თარიღი

ფინანსური აქტივების ყოველგვარი ყიდვა-გაყიდვა ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში აღიარებულია ანგარიშსწორების თარიღით, ანუ იმ თარიღით, როდესაც შესყიდული აქტივი კომპანიას გადაეცა. ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში ყიდვა-გაყიდვა ნიშნავს ფინანსური აქტივების ისეთ ყიდვა-გაყიდვას, რაც მოითხოვს აქტივების გადაცემას კანონმდებლობით ან საბაზრო პრაქტიკით განსაზღვრულ ვადაში.

თავდაპირველი შეფასება

ფინანსური ინსტრუმენტების კლასიფიკაცია თავდაპირველი აღიარებისას დამოკიდებულია მათ სახელშეკრულებო პირობებზე და ინსტრუმენტების მართვის ბიზნეს-მოდელზე. ფინანსური ინსტრუმენტები თავდაპირველად ფასდება სამართლიანი ღირებულებით და, მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გარდა, გარიგების დანახარჯები ემატება ან აკლდება ამ თანხას.

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შეფასების კატეგორიები

კომპანიამ მოახდინა მისი ყველა ფინანსური აქტივების კლასიფიკაცია აქტივების მართვის ბიზნეს-მოდელის საფუძველზე, ხოლო აქტივების სახელშეკრულებო პირობები შეფასდა ქვემოთ მოცემულიდან ერთერთით:

- ▶ ამორტიზებული ღირებულება;
- ▶ სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში;
- ▶ სამართლიანი ღირებულება მოგებაში ან ზარალში.

კომპანია მისი წარმოებული ინსტრუმენტების პორტფელის კლასიფიკაციას და შეფასებას ახდენს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში. კომპანიამ შესაძლოა განსაზღვროს ფინანსური ინსტრუმენტი სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში, თუ ეს აღმოფხვრის ან მნიშვნელოვნად შეამცირებს შეფასების ან აღიარების არათანმიმდევრულობას.

ფულადი სახსრების ეკვივალენტები და მომხმარებლებზე გაცემული სესხები – ამორტიზებული ღირებულება

კომპანია კლიენტებზე გაცემულ სესხებს და სხვა ფინანსურ ინვესტიციებს ამორტიზებული ღირებულებით აფასებს, თუ დაცულია ქვემოთ მოცემული ორივე პირობა:

- ▶ ფინანსური აქტივი ამ ბიზნესმოდელის მიხედვით მფლობელობაშია სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ამოღების მიზნით;
- ▶ ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს (SPPI) დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

ამ პირობების შესახებ ინფორმაცია ქვემოთ არის განსაზღვრული.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

ბიზნეს მოდელის შეფასება

კომპანია თავის ბიზნეს-მოდელს განსაზღვრავს ისეთ დონეზე, რომელიც საუკეთესად ასახავს როგორ მართავს ის ფინანსური აქტივების ჯგუფს მისი საქმიანი მიზნების მისაღწევად.

კომპანიის ბიზნეს მოდელი არ ფასდება თითოეული ინსტრუმენტის საფუძველზე. ის აფასებს აგრეგირებული პორტფელის უმაღლეს დონეზე და ის ეფუძნება ემპირიული ფაქტორების საფუძველზე, როგორც არის შემდეგი:

- ▶ როგორ ფასდება ბიზნეს-მოდელის განხორციელება და ამგვარ ბიზნეს-მოდელში შემავალი ფინანსური აქტივები და როგორ ხდება მათი ანგარიშგება საწარმოს უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის მიმართ.
- ▶ როგორ ფასდება ბიზნეს-მოდელის განხორციელება და ამგვარ ბიზნეს-მოდელში შემავალი ფინანსური აქტივები და როგორ ხდება მათი ანგარიშგება საწარმოს უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის მიმართ;
- ▶ როგორ ხდება საქმიანობის მენეჯერების კომპენსირება (მაგალითად, თუ კომპენსაცია ეფუძნება მართვის ქვეშ მყოფი აქტივების სამართლიან ღირებულებას ან მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს);
- ▶ გაყიდვების მოსალოდნელი სიხშირე, ღირებულება და ვადები კომპანიის შეფასების სხვა მნიშვნელოვან ასპექტებს წარმოადგენს.

ბიზნეს-მოდელის შეფასება გონივრულ ფარგლებში მოსალოდნელ სცენარებს ეფუძნება, 'ყველაზე ცუდი' და 'სტრესული შემთხვევის' სცენარების გათვალისწინების გარეშე. თუ თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ფულადი ნაკადები რეალიზდება ისეთი ფორმით, რომელიც განსხვავდება კომპანიის თავდაპირველი მოლოდინებისგან, კომპანია არ ცვლის ამგვარ ბიზნეს-მოდელში წარმოდგენილი დარჩენილი ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას. ამის ნაცვლად ის ამგვარ ინფორმაციას იყენებს ახლად წარმოქმნილი ან ახლად შექმნილი ფინანსური აქტივების შეფასებას.

SPPI-ტესტი

კლასიფიკაციის პროცესის მეორე ეტაპის სახით, იმის განსასაზღვრად, აკმაყოფილებს თუ არა ის SPPI-ტესტის მოთხოვნებს, კომპანია ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობებს აფასებს.

ამ ტესტის მიზნებისთვის 'ძირითადი თანხა' განისაზღვრება ფინანსური აქტივის სამართლიანი ღირებულების სახით, თავდაპირველი აღიარებისას და შესაძლოა შეიცვალოს ფინანსური აქტივის ვადის განმავლობაში (მაგალითად, თუ ადგილი აქვს ძირითადი თანხის დაფარვას ან პრემიის/ფასდაკლების ამორტიზაციას).

სასესხო გარიგებებში პროცენტის ყველაზე მნიშვნელოვანი ელემენტები, ჩვეულებრივ, წარმოადგენს გადახდებს ფულის დროითი ღირებულების და საკრედიტო რისკისთვის. მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების შესაფასებლად, კომპანია იყენებს მსჯელობას და ითვალისწინებს ისეთ შესაბამის ფაქტორებს, როგორც არის ვალუტა, რომელშიც გამოხატულია ფინანსური აქტივი და პერიოდი, რომლისთვისაც განისაზღვრება საპროცენტო განაკვეთი.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

შედარებისთვის, სახელშეკრულებო პირობები, რომლებიც განსაზღვრავენ რისკების მინიმუმზე მეტ დაქვემდებარებას ან ისეთი სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებში არასტაბილურობა, რომლებიც არ უკავშირდება ძირითად სასესხო გარიგებებს, არ წარმოშობს სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს დაუფარავ თანხაზე. ასეთ შემთხვევებში, ფინანსური აქტივი სამართლიანი ღირებულებით უნდა შეფასდეს, მოგებაში ან ზარალში.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები შედგება სალაროში ნაღდი ფულის ნაშთისგან და საკრედიტო დაწესებულებებისგან მისაღები მოთხოვნამდე და გაცემიდან 90 დღის ვადის მქონე თანხებისგან და თავისუფალნი არიან სახელშეკრულებო ვალდებულებებისაგან.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში, კომპანია უცხოურ სავალუტო ბაზარზე იყენებს სავალუტო სვოპებს. კონტრაქტები უმეტესად ადგილობრივი ბანკებია.

სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება ფასწარმოქმნის მოდელის შესაბამისად, სადაც გათვალისწინებულია შესაბამისი ინსტრუმენტის მიმდინარე საბაზრო და სახელშეკრულებო ფასი და სხვა ფაქტორები. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები აისახება, როგორც აქტივები, როდესაც მათი სამართლიანი ღირებულება დადებითია, და როგორც ვალდებულებები, როცა მათი სამართლიანი ღირებულება უარყოფითია. ამ ინსტრუმენტებიდან მიღებული შემოსულობა ან ზარალი აისახება მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში, სავალუტო ოპერაციებიდან წმინდა შემოსულობის/(ზარალის) ფარგლებში.

მიუხედავად რისკის ჰეჯირების მიზნებისთვის წარმოებული ინსტრუმენტებისა. ეს ინსტრუმენტები არ წარმოადგენს ჰეჯირების აღრიცხვას.

ნასესხები სახსრები და გამოშვებული მარტივი თამასუქები

გამოშვებული ფინანსური ინსტრუმენტები ან მათი კომპონენტები კლასიფიცირდება ვალდებულებების სახით მაშინ, როდესაც მფლობელის წინაშე სახელშეკრულებო გარიგებების შედეგად კომპანიას წარმოეშობა ვალდებულება, რომ გადაიხადოს ფული ან ფინანსური ინსტრუმენტი ან სხვაგვარად დააკმაყოფილოს ეს ვალდებულება, გარდა განსაზღვრული ფულადი თანხის ან სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის სანაცვლოდ საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების განსაზღვრული რაოდენობის მიღებისა. ეს ინსტრუმენტები მოიცავს გამოშვებულ მარტივ თამასუქებსა და ნასესხებ სახსრებს. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ, ნასესხები სახსრების შეფასება ხდება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. შემოსულობის და ზარალის აღიარება მოგებაში ან ზარალში ხდება ნასესხები სახსრების აღიარების შეწყვეტისას, აგრეთვე ამორტიზაციის პროცესში.

ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასება თავდაპირველი აღიარებისას

ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარებისას მათი აღრიცხვა ხდება სამართლიანი ღირებულებით, და ის ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით და ასახული მოგებაში ან ზარალში, კორექტირდება გარიგებასთან პირდაპირ დაკავშირებული ხარჯებით.

(ათას ლარში)

3. საადრიცხო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასება თავდაპირველი აღიარებისას (გაგრძელება)

თავდაპირველი აღიარებისას ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულების საუკეთესო შეფასება არის გარიგების ფასი. თუ კომპანია გადაწყვეტს, რომ თავდაპირველი აღიარებისას შეფასებული სამართლიანი ღირებულება განსხვავდება გარიგების ფასისგან, მაშინ:

- ▶ თუ სამართლიანი ღირებულება დასტურდება აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივის ან ვალდებულების კოტირებული ფასით (ე.ი. 1 დონის მდგენელი) ან ეყრდნობა შეფასების მეთოდს, რომელიც გამოიყენებს მხოლოდ საბაზრო ინფორმაციას, მაშინ კომპანია აღიარებს სხვაობას თავდაპირველი აღიარებისას შეფასებულ სამართლიან ღირებულებასა და გარიგების ფასს შორის, როგორც შემოსულობას ან ზარალს საპროცენტო შემოსავალში ან ხარჯებში, შესაბამისად;
- ▶ ყველა დანარჩენ შემთხვევაში ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი შეფასება დაკორექტირდება, რომ გადაავადოს სხვაობა თავდაპირველი აღიარებისას შეფასებულ სამართლიან ღირებულებასა და გარიგების ფასს შორის. თავდაპირველი აღიარების შემდეგ კომპანია ამ გადავადებულ სხვაობას აღიარებს, როგორც შემოსულობას ან ზარალს მხოლოდ მაშინ, როდესაც მონაცემები გახდება ბაზარზე მოპოვებადი, ან როდესაც ინსტრუმენტების აღიარება შეწყდება.

ფინანსური ინსტრუმენტების ურთიერთგაქვითვა

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ურთიერთგადაფარვა მოხდება და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების ურთიერთგადაფარვის იურიდიული უფლება და ურთიერთგაქვითვის ან ერთდროულად აქტივის რეალიზაციის და ვალდებულების დაფარვის სურვილი. ურთიერთგაქვითვის უფლების გამოყენება არ უნდა ხდებოდეს სამომავლო შემთხვევის დადგომის პირობით და ნებადართული უნდა იყოს:

- ▶ ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში;
- ▶ დეფოლტის შემთხვევაში; და
- ▶ კომპანიის და ყველა კონტრაქტის არაკრედიტუნარიანობის ან გაკოტრების შემთხვევაში.

ეს პირობები, ზოგადად, არ სრულდება ძირითად საკლირინგო ხელშეკრულებებში და შესაბამისი აქტივები და ვალდებულებები მთლიანად არის წარმოდგენილი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივის (ან, სადაც მისაღებია, ფინანსური აქტივის ნაწილის ან ანალოგიური ფინანსური აქტივის ჯგუფის ნაწილის) ჩამოწერა ხდება თუ:

- ▶ ამოიწურა აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების ვადა;
- ▶ კომპანიამ დათმო აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების უფლება, ან დაიტოვა ამგვარი უფლება, მაგრამ აიღო მესამე პირებისათვის თანხების სრულად და დაგვიანების გარეშე გადახდის სახელშეკრულებო ვალდებულება; და
- ▶ კომპანიამ (ა) გადასცა აქტივთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი; (ბ) არც გადასცა და არც დაიტოვა აქტივთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი, მაგრამ გადასცა აქტივზე კონტროლი.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა (გაგრძელება)

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებების აღიარება წყდება მაშინ, როდესაც ისინი იფარება, ბათილდება ან ამოიწურება.

როდესაც არსებულ ფინანსურ ვალდებულებას ცვლის მეორე ფინანსური ვალდებულება იმავე კრედიტორის მიმართ მნიშვნელოვნად შეცვლილი პირობებით, ან თუ მიმდინარე ვალდებულების პირობები მნიშვნელოვნად იცვლება, ამგვარი ცვლილება თუ მოდიფიკაცია აღირიცხება, როგორც თავდაპირველი ვალდებულების აღიარების გაუქმება და ახალი ვალდებულების აღიარება, ხოლო შესაბამისი საბალანსო ღირებულების სხვაობა აისახება მოგებაში ან ზარალში.

ჩამოწერები

ფინანსური აქტივები ჩამოიწერება ნაწილობრივ ან – მთლიანად, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც კომპანია შეწყვეტს აღდგენის განხორციელებას. სალომბარდო სესხები, მათ შესაბამის რეზერვთან ერთად, ჩვეულებრივ, ჩამოიწერება და უზრუნველყოფის საგნის დასაკუთრება ხდება მაშინ, როდესაც შესაბამისი სესხი 60 დღეზე მეტი ხნით არის ვადაგადაცილებული. უიმედო იპოთეკური სესხები ჩამოიწერება მაშინ, როდესაც უზრუნველყოფის საგნის ამოღების პროცედურები სრულდება ან ფულადი ნაკადების შემდგომი მიღება აღარ არის მოსალოდნელი მსესხებლისგან ან უზრუნველყოფის საგნიდან, რასაც შეიძლება 2 წელი დასჭირდეს. თუ ჩამოსაწერი თანხა აღმატება დაგროვილი ცვეთის რეზერვს, სხვაობა თავდაპირველად აღირიცხება რეზერვზე დამატების სახით, რომელიც შემდეგ გამოიყენება მთლიან საბალანსო ღირებულებასთან მიმართებაში. ნებისმიერი შემდგომი ანაზღაურება განეკუთვნება საკრედიტო ზარალის ხარჯს. ჩამოწერა წარმოადგენს აღიარების შეწყვეტის მოვლენას.

გადასახადები

მიმდინარე მოგების გადასახადის ხარჯი დაანგარიშდება საქართველოს საგადასახადო კოდექსის ნორმატიული აქტების შესაბამისად.

გადავადებული აქტივებისა და ვალდებულებების დაანგარიშება მიმდინარე სხვაობებთან მიმართებაში ხდება ვალდებულებების აღრიცხვის მეტოდით. გადავადებული მოგების გადასახადები გათვალისწინებულია ყველა დროებით სხვაობაზე, რომელიც წარმოიშობა აქტივებისა და ვალდებულებების საგადასახადო დასაბეგრ საფუძველსა და მათ საბალანსო ღირებულებას შორის ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც გადავადებული მოგების გადასახადი წარმოიშობა აქტივის ან ვალდებულების პირველადი აღიარებიდან იმ ოპერაციაში, რომელიც არ არის საწარმოთა გაერთიანება და ოპერაციის თარიღისათვის გავლენას არ იქონიებს სააღრიცხვო მოგებასა თუ საგადასახადო მოგება-ზარალზე.

გადავადებული საგადასახადო აქტივი აღირიცხება მხოლოდ მაშინ, როდესაც მოსალოდნელია დასაბეგრი მოგების მიღება, საიდანაც შესაძლებელი იქნება დროებითი გამოქვითვადი სხვაობების გაქვითვა. გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები ფასდება საგადასახადო განაკვეთებით (რომლებიც ვრცელდება გაუნაწილებელ მოგებაზე), რომლებიც სავარაუდოდ იმოქმედებს აქტივის რეალიზაციის ან ვალდებულების გასტუმრების პერიოდში, იმ საგადასახადო განაკვეთების საფუძველზე, რომლებიც მოქმედებს ან არსებითად მოქმედებს ანგარიშგების თარიღისთვის.

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა საოპერაციო გადასახადი, რომლებიც გავლენას ახდენს კომპანიის საქმიანობაზე. ეს გადასახადები შესულია სხვა საოპერაციო ხარჯებში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

ძვირფასი ლითონები

ოქრო და სხვა ძვირფასი ლითონები, რომლებიც მიიღება უზრუნველყოფის საგნის სახით უიმედო მსესხებლებისგან სესხების დასაფარად, თავდაპირველად აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელიც უტოლდება დასაკუთრების თარიღისთვის დაფარული სესხის წმინდა საბალანსო ღირებულებას. ამის შემდეგ იზომება სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც განისაზღვრება გადადნობის მოსალოდნელი დანახარჯებით შემცირებული ბლუმბერგის შეთავაზებული ფასით. სამართლიანი ღირებულების ცვლილებები თავდაპირველი აღიარების შემდეგ და ოქროს ზოდების გასხვისების შედეგად მიღებული შემოსულობა/ზარალი აღირიცხება სხვა შემოსავლის ფარგლებში.

ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები აღირიცხულია თვითღირებულებით, გარდა ყოველდღიური მომსახურების ხარჯებისა, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურების მოცულობა. ამ თანხაში შედის ძირითადი საშუალების ნაწილის ჩანაცვლების ღირებულება, ამ ხარჯის დადგომისას, თუ აღიარების კრიტერიუმები დაცულია. შეკეთება-განახლებასთან დაკავშირებული ხარჯები ირიცხება წარმოშობისას და მათი ჩართვა ხდება სხვა საოპერაციო ხარჯებში თუ არ არსებობს მათი კაპიტალიზაციის საფუძველი.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულების გადახედვა ხდება გადაფასებასთან მიმართებაში, როდესაც მოვლენები ან გარემოებათა ცვლილებები მიანიშნებენ, რომ საბალანსო ღირებულების აღდგენა შესაძლოა ვერ მოხერხდეს.

აქტივის ცვეთა დაირიცხება იმ თარიღიდან, როდესაც ხდება აქტივის ექსპლუატაციაში გაშვება. ცვეთის დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით, ძირითადი საშუალებების სასარგებლო მომსახურების ვადის შემდეგი მაჩვენებლების მიხედვით:

	<u>წელი</u>
შენობები	25
სხვა	5

აქტივების ნარჩენი ღირებულების, სასარგებლო მომსახურების ვადისა და მეთოდების გადახედვა და შესაბამისად კორექტირება საჭიროებისამებრ ხდება ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს. მიწას ცვეთა არ ერიცხება.

არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფასა და ლიცენზიებს. პირველადი აღიარებისას არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით. პირველადი აღიარების შემდგომ არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება დარიცხული ამორტიზაცია და გაუფასურების ზარალი. ვადიანი არამატერიალური აქტივები ამორტიზებულია სასარგებლო ეკონომიკური ხანგრძლივობის – 5-7 წლის განმავლობაში და მათი შეფასება გაუფასურებასთან მიმართებაში ხდება გაუფასურების ნიშნების არსებობისას. ამორტიზაციის ვადების გადახედვა ხდება მინიმუმ ყოველი ფისკალური წლის ბოლოს.

ანარიცხები

რეზერვის აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც კომპანიას აქვს მიმდინარე იურიდიული ან კონსტრუქციული ვალდებულებები წარსულში მომხდარი მოვლენების გამო, ვალდებულებების შესასრულებლად მოსალოდნელია ეკონომიკური სარგებლის მქონე რესურსების გადინება და ვალდებულებების მოცულობის მისაღები სიზუსტით შეფასება არის შესაძლებელი.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

შემოსავლის აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღების ალბათობა მაღალია და შესაძლებელია შემოსავლის სარწმუნოდ შეფასება.

საპროცენტო და მსგავსი შემოსავალი და ხარჯი

კომპანია ანგარიშობს საპროცენტო შემოსავალს სასესხო ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც შეფასებულია ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში (FVOCI), ფინანსური აქტივების ბრუტო საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით, გაუფასურებული აქტივების გამოკლებით. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც მომავალში მოსალოდნელი გადახდების ან ფულადი სახსრების ზუსტ დისკონტირებას ახდენს ფინანსური ინსტრუმენტის ვადაზე ან უფრო ხანმოკლე პერიოდზე, საჭიროების შემთხვევაში, ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. გაანგარიშება ითვალისწინებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა სახელშეკრულებო პირობას (მაგალითად წინასწარი გადახდის შესაძლებლობას) და მოიცავს ნებისმიერ საკომისიო თანხას და დამატებით ხარჯს, რომელიც პირდაპირ განეკუთვნება ინსტრუმენტს და წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, გარდა სამომავლო საკრედიტო ზარალისა. ფინანსური აქტივისა თუ ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულება კორექტირდება თუ კომპანია გადახედავს მის მიერ დასაფარი თუ მისაღები სავარაუდო თანხების შეფასებას. კორექტირებული საბალანსო ღირებულება გამოითვლება თავდაპირველ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთზე დაყრდნობით და საბალანსო ღირებულების ცვლილება აღირიცხება, როგორც საპროცენტო შემოსავალი თუ ხარჯი.

როდესაც ფინანსური აქტივი გაუფასურდება, კომპანია საპროცენტო შემოსავალს ანგარიშობს ფინანსური აქტივის წმინდა ამორტიზებულ ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. თუ ფინანსური აქტივები გამოსწორდება და აღარ იქნება გაუფასურებული, კომპანია დაუბრუნდება საპროცენტო შემოსავლის ბრუტო საფუძველზე დაანგარიშების მეთოდს.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივებისთვის, კომპანია საპროცენტო შემოსავალს ანგარიშობს შეცვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დაანგარიშების და ამ განაკვეთის აქტივის ამორტიზებულ ღირებულებაზე მორგებით. შეცვლილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი წარმოადგენს საპროცენტო განაკვეთს, რომელიც თავდაპირველი აღიარებისას ახდენს მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების (საკრედიტო ზარალის ჩათვლით) შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივების ამორტიზებულ ღირებულებამდე დისკონტირებას.

მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო

კომპანია გამოიმუშავებს საკომისიოს ფულადი გზავნილებიდან, რომელთა აღიარებაც ხდება საბაზისო ოპერაციის დასრულებისთანავე. თითოეული ოპერაცია განიხილება ინდივიდუალურ შესასრულებელ მოვალეობად.

უცხოური ვალუტის კონვერტაცია

ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ლარში, რაც კომპანიის სამუშაო და წარსადგენი ვალუტაა. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები აღირიცხება სამუშაო ვალუტაში, რომლის კონვერტაცია ხდება გარიგების დღეს არსებული კურსით. უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების ხელახლა კონვერტაცია ლარში ხდება ანგარიშგების დღეს არსებული სამუშაო ვალუტის გაცვლითი კურსით. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციების კონვერტაციით გამოწვეული შემოსულობა და ზარალი აღიარებულია მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში, როგორც უცხოური ვალუტის კონვერტაციით გამოწვეულ მოგებას გამოკლებული ზარალი – საკურსო სხვაობა.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების მიმოხილვა (გაგრძელება)

უცხოური ვალუტის კონვერტაცია (გაგრძელება)

სხვაობები უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციის სახელშეკრულებო გაცვლით კურსსა და საქართველოს ეროვნული ბანკის გაცვლით კურსს შორის ოპერაციის დღეს შესულია უცხოურ ვალუტებიდან მიღებული წმინდა შემოსულობის/ზარალის ნაწილში.

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები

ფინანსური ანგარიშგების ფასს-ის შესაბამისად მომზადება ხელმძღვანელობისაგან მოითხოვს მოსაზრებების, შეფასებებისა და დაშვების გაკეთებას, რომლებიც გავლენას ახდენს სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებაზე და აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლებისა და ხარჯების გაცხადებული თანხებზე.

განუსაზღვრელობის შეფასება

ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული თანხების დასადგენად, კომპანიის ხელმძღვანელობამ სააღრიცხვო პოლიტიკის გატარებისას გამოიყენა თავისი შეფასებები. მათ შორის ყველაზე უფრო მნიშვნელოვანია:

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი

კლიენტებზე გაცემული სესხებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება ფასს (IFRS) 9-ის საფუძველზე, საჭიროებს მსჯელობას, კერძოდ, მომავალი ფულადი ნაკადების და უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებების თანხის და ვადების შეფასებას მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრის და საკრედიტო რისკში მნიშვნელოვანი ზრდის შეფასებისას. ამ შეფასებებზე რამდენიმე ფაქტორი მოქმედებს, რომელთა ცვლილებები შესაძლოა აისახოს რეზერვების სხვადასხვა დონეში. კომპანიის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშებები კომპლექსური მოდელების მონაცემებს წარმოადგენს, ცვლადი მონაცემების და მათი ინტერპრეტაციების შერჩევასთან დაკავშირებული სხვადასხვა საბაზისო მოსაზრებებით. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელების ელემენტები, რომლებიც შესაბამის სააღრიცხვო მსჯელობებს და შეფასებებს წარმოადგენს, მოიცავს შემდეგს:

- ▶ ჯგუფის კრიტერიუმი იმის შესაფასებლად არსებობს თუ არა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა და უნდა შეფასდეს თუ არა რეზერვები ფინანსური აქტივებისთვის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის და თვისებრივი შეფასების საფუძველზე
- ▶ ფინანსური აქტივების სეგმენტაცია, როცა მათი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება კოლექტიურ დონეზე;
- ▶ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელის შემუშავება, მათ შორის სხვადასხვა ფორმულის და ამოსავალი მონაცემების შერჩევა;
- ▶ ასოციაციების განსაზღვრა მაკროეკონომიკურ სცენარებს და ისეთ ეკონომიკურ ამოსავალ მონაცემებს შორის, როგორც არის მშპ-ს ზრდის განაკვეთი და უზრუნველყოფის საგნის ღირებულება, მოსალოდნელი დეფოლტის და დეფოლტის შემთხვევაში ზარალის გავლენა;
- ▶ მომავალზე ორიენტირებული მაკროეკონომიკური სცენარების და მათი ალბათობის კოეფიციენტის შერჩევა ეკონომიკური ამოსავალი მონაცემებიდან მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მისაღებად.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის თანხა კლიენტებზე გაცემულ სესხებთან დაკავშირებით, რომელიც აღიარდება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში 2019 წლის 31 დეკემბერს 498 იყო (2018 წ.: 2,410). დამატებითი დეტალები წარმოდგენილია მე-7 შენიშვნაში.

(ათას ლარში)

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები (გაგრძელება)

განუსაზღვრელობის შეფასება (გაგრძელება)

იჯარა – ხელშეკრულების იჯარის ვადის განსაზღვრა, განახლების და ხელშეკრულების შეწყვეტის ფუნქციით

კომპანია განსაზღვრავს საიჯარო ვადას იჯარის შეუქცევადი ვადის სახით, ნებისმიერ სხვა პერიოდთან ერთად, რომელზეც ვრცელდება იჯარის გახანგრძლივების ფუნქცია, თუ არსებობს გონივრული რწმენა იმისა, რომ ამგვარი ფუნქციით ისარგებლებენ, ან ნებისმიერი პერიოდთან ერთად, რომელზეც ვრცელდება იჯარის შეწყვეტის ფუნქცია, თუ მისი გამოყენების გონივრული რწმენა არ არსებობს. კომპანიას არ უღიარებია საიჯარო ვალდებულება საიჯარო გადასახდელების წილისთვის, 5-10 წელზე მეტ პერიოდებში შეწყვეტის ფუნქციის გათვალისწინებით (საბაზისო აქტივების ხასიათიდან გამომდინარე), რომელიც მნიშვნელოვან მსჯელობას წარმოადგენს. შეწყვეტის ფუნქციის გათვალისწინებით, რომლით სარგებლობაც მოსალოდნელია და იმ საიჯარო გადახდებზე, რომლებთან დაკავშირებითაც საიჯარო ვალდებულებები არ აღიარებულა, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 1,360 ლარი შეადგინა.

5. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს:

	2019	2018
ნაღდი ფულის ნაშთი სალაროში	36,348	22,132
მიმდინარე ანგარიშები სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში	27,125	28,343
	63,473	50,475

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 26,906 ლარი, ანუ სხვა საკრედიტო ინსტიტუტებში მიმდინარე ანგარიშების 99% (2018 წ.: 27,594 ლარი, ანუ 97%) განთავსებულია სამ (2018 წ.: სამ) ქართულ ბანკში, რომლებსაც მინიჭებული აქვთ „B+“-დან „BB“-მდე რეიტინგები (სარეიტინგო სააგენტო „Fitch“-ისგან). ფულის ეკვივალენტებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უმნიშვნელოა და პერიოდის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მნიშვნელოვან მოძრაობებს ადგილი არ ჰქონია. საკრედიტო ინსტიტუტებში შექმნის თარიღის შემდეგ მიმდინარე ანგარიშების საკრედიტო რისკში მნიშვნელოვანი ზრდა არ დაფიქსირებულა.

(ათას ლარში)

6. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

სავალუტო რისკის შესამსუბუქებლად კომპანია წარმოებულ ფინანსურ ინსტრუმენტებს იყენებს. ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი გვიჩვენებს 2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებებს, რომლებიც აღრიცხულია აქტივებად და ვალდებულებებად მათ პირობით თანხებთან ერთად. ჯამურად აღრიცხული პირობითი თანხა წარმოადგენს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის საბაზისო აქტივის თანხას და საფუძველს, რომელზე დაყრდნობითაც ფასდება წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების ცვლილება. პირობითი თანხები ასახავს ოპერაციათა მოცულობას წლის ბოლოსთვის და არ მოიცავს საკრედიტო რისკს.

	2019 წლის 31 დეკემბერი			2018 წლის 31 დეკემბერი		
	პირობითი	სამართლიანი ღირებულებები		პირობითი	სამართლიანი ღირებულებები	
	თანხა	აქტივი	ვალდებულება	თანხა	აქტივი	ვალდებულება
სავალუტო ხელშეკრულებები						
სავალუტო სვოპი – ადგილობრივი	31,561	–	(426)	70,173	242	(226)

სავალუტო სვოპი სახელშეკრულებო შეთანხმებაა ორ მხარეს შორის, უცხოური ვალუტის განაკვეთებში მოძრაობების აღსარიცხად, კონკრეტული პირობითი თანხის საფუძველზე.

7. კლიენტებზე გაცემული სესხები

კომპანიამ გასცემს მცირე და საშუალო ზომის სესხებს ფიზიკურ პირებზე: იპოთეკური სესხები უზრუნველყოფილია უძრავი ქონებით, ხოლო სალომბარდო სესხები უზრუნველყოფილია ძვირფასი ლითონებით (ძირითადად ოქროთი) და სამკაულებით.

სალომბარდო სესხები, ჩვეულებრივ, 1 თვიდან ერთ წლამდე ვადით გაიცემა და მსესხებლისა და კომპანიის ორმხრივი შეთანხმებით შესაძლებელია ვადის გაგრძელება.

კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	2019	2018
სალომბარდო სესხები	231,579	171,341
იპოთეკური სესხები	34,011	46,193
მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხები	265,590	217,631
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(888)	(2,140)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	264,702	215,491

(ათას ლარში)

7. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე

2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის მთლიან საბალანსო ღირებულებაში და სამომხმარებლო სესხებთან მიმართებაში შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში ცვლილებების ანალიზი მოიცავდა შემდეგს:

სალომბარდო სესხები	პირველი ეტაპი	მეორე ეტაპი	მესამე ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	168,313	1,373	1,655	171,341
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი აქტივები	348,179	–	–	348,179
დაფარული აქტივები	(291,644)	(12)	(6)	(291,662)
გადატანები პირველ ეტაპზე	207	(61)	(146)	–
გადატანები მეორე ეტაპზე	(440)	440	–	–
გადატანები მესამე ეტაპზე	–	(238)	238	–
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	4,271	(197)	(354)	3,721
2019 წლის 31 დეკემბერს	228,886	1,305	1,388	231,579

სალომბარდო სესხები	პირველი ეტაპი	მეორე ეტაპი	მესამე ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	46	–	36	82
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი აქტივები	607	–	–	607
დაფარული აქტივები	(509)	–	(31)	(540)
გადატანები პირველ ეტაპზე	–	–	–	–
გადატანები მეორე ეტაპზე	(1)	1	–	–
გადატანები მესამე ეტაპზე	(1)	–	1	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	–	–	213	213
სავალუტო კურსი, ცვლილება მოდელსა და შემავალ ინფორმაციაში და სხვა მოძრაობა	258	1	–	259
2019 წლის 31 დეკემბერს	400	2	219	621

(ათას ლარში)

7. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე (გაგრძელება)

იპოთეკური სესხები	პირველი ეტაპი	მეორე ეტაპი	მესამე ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	43,554	139	2,597	46,290
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი აქტივები	1,013	–	–	1,013
დაფარული აქტივები	(12,577)	(3)	(137)	(12,717)
გადატანები პირველ ეტაპზე	45	(17)	(28)	–
გადატანები მეორე ეტაპზე	(22)	22	–	–
გადატანები მესამე ეტაპზე	(66)	(145)	211	–
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(2,835)	(2,835)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	1,738	3	518	2,260
2019 წლის 31 დეკემბერს	33,685	–	326	34,011

იპოთეკური სესხები	პირველი ეტაპი	მეორე ეტაპი	მესამე ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2019 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	143	–	1,915	2,058
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი აქტივები	2	–	–	2
დაფარული აქტივები	(20)	–	(90)	(110)
გადატანები პირველ ეტაპზე	18	–	(18)	–
გადატანები მეორე ეტაპზე	–	–	–	–
გადატანები მესამე ეტაპზე	–	–	–	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	(6)	–	211	204
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(2,835)	(2,835)
სავალუტო კურსი, ცვლილება მოდელეებსა და შემავალ ინფორმაციაში და სხვა მოძრაობა	(84)	–	1,032	948
2019 წლის 31 დეკემბერს	53	–	215	267

(ათას ლარში)

7. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის მთლიან საბალანსო ღირებულებაში და სამომხმარებლო სესხებთან მიმართებაში შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში ცვლილებების ანალიზი მოიცავდა შემდეგს:

სალომბარდო სესხები	პირველი ეტაპი	მეორე ეტაპი	მესამე ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	143,834	1,270	1,424	146,528
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი აქტივები	201,869	–	–	201,869
დაფარული აქტივები	(173,431)	(522)	(524)	(174,477)
გადატანები პირველ ეტაპზე	56	(50)	(6)	–
გადატანები მეორე ეტაპზე	(2,536)	2,537	(1)	–
გადატანები მესამე ეტაპზე	(1,470)	(1,005)	2,475	–
აღდგენები	–	–	341	341
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	(9)	(857)	(2,054)	(2,920)
2018 წლის 31 დეკემბერს	168,313	1,373	1,655	171,341

სალომბარდო სესხები	პირველი ეტაპი	მეორე ეტაპი	მესამე ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	56	–	43	99
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი აქტივები	55	–	–	55
დაფარული აქტივები	(48)	–	(369)	(417)
გადატანები მეორე ეტაპზე	(4)	4	–	–
გადატანები მესამე ეტაპზე	–	(4)	4	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	–	–	31	31
აღდგენები	–	–	341	341
სავალუტო კურსი, ცვლილება მოდელსა და შემავალ ინფორმაციაში და სხვა მოძრაობა	(13)	–	(14)	(27)
2018 წლის 31 დეკემბერს	46	–	36	82

(ათას ლარში)

7. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი კლიენტებზე გაცემულ სესხებზე (გაგრძელება)

იპოთეკური სესხები	პირველი ეტაპი	მეორე ეტაპი	მესამე ეტაპი	სულ
მთლიანი საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	55,386	129	1,924	57,439
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი აქტივები	10,128	–	–	10,128
დაფარული აქტივები	(22,154)	(3)	(137)	(22,294)
გადატანები პირველ ეტაპზე	5	(5)	–	–
გადატანები მეორე ეტაპზე	(1,041)	1,072	(31)	–
გადატანები მესამე ეტაპზე	–	(1,067)	1,067	–
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(389)	(389)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	1,230	13	163	1,406
2018 წლის 31 დეკემბერს	43,554	139	2,597	46,290

იპოთეკური სესხები	პირველი ეტაპი	მეორე ეტაპი	მესამე ეტაპი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	877	2	1,635	2,514
ახალი წარმოშობილი ან შექმნილი აქტივები	33	–	–	33
დაფარული აქტივები	(672)	–	(51)	(723)
გადატანები მეორე ეტაპზე	(3)	3	–	–
გადატანები მესამე ეტაპზე	–	(3)	3	–
პერიოდის განმავლობაში ეტაპებს შორის კრედიტის ოდენობის გადატანების გავლენა პერიოდის ბოლოს მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე	–	–	732	732
ჩამოწერილი თანხები	–	–	(390)	(390)
სავალუტო კურსი, ცვლილება მოდელისა და შემავალ ინფორმაციაში და სხვა მოძრაობა	(92)	(2)	(14)	(108)
2018 წლის 31 დეკემბერს	143	–	1,915	2,058

სესხის უზრუნველყოფა

უზრუნველყოფის საგნის საჭირო მოცულობა და ტიპი დამოკიდებულია მსესხებლის საკრედიტო რისკის შეფასებაზე. შემუშავებულია უზრუნველყოფის საგნის ტიპებისა და შეფასების პარამეტრების ინსტრუქციები.

მიღებული უზრუნველყოფის ძირითადი ტიპებია:

- ▶ ძვირფასი ლითონები;
- ▶ უძრავი ქონება.

(ათას ლარში)

7. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

სესხის უზრუნველყოფა (გაგრძელება)

ხელმძღვანელობა ახდენს უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულების მონიტორინგს, მოითხოვენ დამატებით უზრუნველყოფას სესხის ხელშეკრულების თანახმად და თვალყურს ადევნებენ სესხის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ადეკვატურობის გადახედვისას მიღებული უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულებას.

კომპანიას უფლება აქვს ხელახლა დააგირაოს სალომბარდო სესხის ფარგლებში მიღებული უზრუნველყოფის საგანი, კლიენტის დეფოლტის არარსებობის შემთხვევაში. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სალომბარდო სესხების ფარგლებში უზრუნველყოფის საგნად გამოყენებული ძვირფასი ლითონების სამართლიანი ღირებულება უდრიდა 457,702 ლარს (2018 წ.: 224,256 ლარი), საიდანაც 1,331 ლარის (2018 წ.: 1,482 ლარი) ფლობა ხდებოდა გაუფასურებულ სესხებთან მიმართებაში. უზრუნველყოფის საგნის არარსებობისას, გაუფასურებულ იპოთეკურ სესხებთან დაკავშირებით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 111 ლარით (2018 წ.: 682 ლარი) უფრო მაღალი იქნებოდა.

ქვემოთ მოცემულია კლიენტებზე გაცემული სესხების მიმოხილვა, რომლებზეც სხვადასხვა ტიპის უზრუნველყოფა მოქმედებს. აქ ასახულია 2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შესაბამისი სესხების საბალანსო ღირებულება, მაგრამ არა წარმოდგენილი უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება:

	2019 წლის 31 დეკემბერი	წილი სასესხო პორტფელში %	2018 წლის 31 დეკემბერი	წილი სასესხო პორტფელში %
ძვირფასი ლითონებით უზრუნველყოფილი სესხები	231,579	87.2%	173,327	79.6%
უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხები	34,011	12.8%	42,406	19.5%
სამკაულებით უზრუნველყოფილი სესხები	–	0.0%	270	0.1%
გამომშვებელი მარტივი თამასუქებით უზრუნველყოფილი სესხები	–	0.0%	1	0.0%
არაუზრუნველყოფილი სესხები	–	0.0%	1,629	0.7%
კლიენტებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	265,590	100%	217,633	100%
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოკლებით	(888)		(2,141)	
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, სულ	264,702		215,492	

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 86,020 ლარის ოდენობით სამართლიანი ღირებულების მქონე (2018 წ.: 80,040 ლარი) უზრუნველყოფა კლიენტების მიერ სალომბარდო სესხების ფარგლებში დაგირავებული ძვირფასი ლითონების სახით, ხელახლა დაგირავდა ქართული ბანკებისგან ნასესხები სახსრების უზრუნველსაყოფად (მე-12 შენიშვნა).

(ათას ლარში)

8. ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებების მოძრაობა ასეთია:

	კომპიუტერული და მიწა და შენობა- ნაგებობები		საკომუნიკაციო აღჭურვილობა	საოფისე აღჭურვილობა	სატრანსპორტო საშუალებები და სხვა	სულ
თვითღირებულება						
2018 წლის 31 დეკემბერი	11,953	3,946	1,478	1,287	18,664	
შესყიდვები	2,169	945	373	426	3,913	
გასვლები	-	-	-	(35)	(35)	
2019 წლის 31 დეკემბერი	14,122	4,891	1,851	1,678	22,542	
დარიცხული ცვეთა და გაუფასურება						
2018 წლის 31 დეკემბერი	(2,885)	(2,433)	(714)	(825)	(6,857)	
ცვეთის დანარიცხი	(530)	(574)	(201)	(185)	(1,490)	
გასხვისება და ჩამოწერა	-	-	-	34	34	
2019 წლის 31 დეკემბერი	(3,415)	(3,007)	(915)	(976)	(8,313)	
წმინდა საბალანსო ღირებულება						
2018 წლის 31 დეკემბერი	9,068	1,513	764	462	11,807	
2019 წლის 31 დეკემბერი	10,707	1,884	936	702	14,229	

	კომპიუტერული და მიწა და შენობა- ნაგებობები		საკომუნიკაციო აღჭურვილობა	საოფისე აღჭურვილობა	სატრანსპორტო საშუალებები და სხვა	სულ
თვითღირებულება						
2017 წლის 31 დეკემბერი	11,776	2,960	961	1,057	16,754	
შესყიდვები	177	986	517	330	2,010	
გასვლები	-	-	-	(100)	(100)	
2018 წლის 31 დეკემბერი	11,953	3,946	1,478	1,287	18,664	
დარიცხული ცვეთა და გაუფასურება						
2017 წლის 31 დეკემბერი	(2,393)	(2,029)	(528)	(784)	(5,734)	
ცვეთის დანარიცხი	(492)	(404)	(186)	(141)	(1,223)	
გასხვისება და ჩამოწერა	-	-	-	100	100	
2018 წლის 31 დეკემბერი	(2,885)	(2,433)	(714)	(825)	(6,857)	
წმინდა საბალანსო ღირებულება						
2017 წლის 31 დეკემბერი	9,383	931	433	273	11,020	
2018 წლის 31 დეკემბერი	9,068	1,513	764	462	11,807	

1,486 ლარის საბალანსო ღირებულების მქონე (2018 წ.: 662 ლარი) კომპანიის შენობებით უზრუნველყოფილია ქართული ბანკისგან მიღებული სესხი (მე-12 შენიშვნა).

(ათას ლარში)

9. საშემოსავლო გადასახადი

მოგების გადასახადის ხარჯი მოიცავს:

	2019	2018
მიმდინარე გადასახადის დანარიცხი	(5,872)	(4,748)
გადავადებული გადასახადის დანარიცხი/(კრედიტი) – დროებითი სხვაობების წარმოშობა და ამობრუნება	(549)	(610)
მოგების გადასახადის ხარჯი	(6,421)	(5,358)

საქართველოში იურიდიულ პირებს მოეთხოვებათ მოგების გადასახადის დეკლარაციების წარდგენა. 2019 და 2018 წლებში მოგების გადასახადის სტანდარტული განაკვეთი კომპანიებისთვის საქართველოში 15%-ს შეადგენდა.

მოგების გადასახადის ეფექტური განაკვეთი განსხვავდება კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოგების გადასახადის განაკვეთისგან. ქვემოთ კანონმდებლობით გათვალისწინებული განაკვეთების მიხედვით მოგების გადასახადის ხარჯი შესაბამისობაშია მოყვანილი გადასახადის რეალურ ოდენობასთან:

	2019	2018
დასაბეგრი მოგება	36,240	33,944
კანონით დადგენილი საგადასახადო განაკვეთი	15%	15%
თეორიული მოგების გადასახადის ხარჯი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთით	(5,495)	(5,092)
გადასახადით დაუბეგრავი მოგება	64	310
გამოუქვითავი დანახარჯები	(14)	(97)
საგადასახადო კანონმდებლობაში შესული ცვლილების ეფექტი (ა)	(364)	(479)
ცვლილება არალიარებულ გადავადებულ საგადასახადო აქტივებში	(612)	-
მოგების გადასახადის ხარჯი	(6,421)	(5,358)

(ა) 2016 წლის ივნისში საქართველოს საგადასახადო კანონში შევიდა ცვლილებები მოგების გადასახადთან დაკავშირებით. ცვლილებები ძალაში შედის 2017 წლის 1 იანვრიდან და ვრცელდება საქართველოში მოქმედ ყველა კომპანიაზე, გარდა ბანკებისა, სადაზღვევო კომპანიებისა და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა, რომლებისთვისაც ძალაში შესვლის თარიღი 2019 წლის 1 იანვრით განისაზღვრა. 2018 წლის 5 მაისს საგადასახადო კოდექსში შევიდა ცვლილებები და ამოქმედების თარიღმა გადაიწია 2023 წლის 1 იანვრამდე. ახალი ნორმატიული აქტების თანახმად, მოგების გადასახადით დაიბეგრება დივიდენდების სახით იმ მფლობელებზე განაწილებული მოგება, რომლებიც არიან ფიზიკური პირები ან არარეზიდენტები საქართველოში, და არა მოგება, რომელიც მიღებული იქნა არსებული ნორმატიული აქტების შესაბამისად. დივიდენდების განაწილებაზე გადასახდელი გადასახადის ოდენობა დაანგარიშდება განაწილებული წმინდა თანხიდან 15/85 განაკვეთის გამოყენებით. კომპანიებს უფლება ექნებათ ჩაითვალოს 2008-2016 წლებში მიღებული მოგებიდან განაწილებულ დივიდენდებთან დაკავშირებული მოგების გადასახადის ვალდებულება, არსებული ნორმატიული აქტების მიხედვით შესაბამისი პერიოდისთვის გადახდილი მოგების გადასახადის ოდენობით. საქართველოს რეზიდენტ კომპანიებს შორის დივიდენდების განაწილება არ დაიბეგრება მოგების გადასახადით.

ამ ცვლილებების ამოქმედების შემდეგ, კომპანიამ თავისი გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები ხელახლა შეაფასა საგადასახადო განაკვეთებით, რომელთა ამოქმედებაც მოსალოდნელია იმ პერიოდში, როდესაც აქტივის რეალიზაცია და ვალდებულების გასტუმრება ხდება. ბასს (IAS) 12-ის „მოგების გადასახადი“ თანახმად, კომპანიამ გაუნაწილებელი მოგებისთვის გამოიყენა 0%-იანი საგადასახადო განაკვეთი იმ აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში, რომელთა რეალიზაცია ან გასტუმრება მოსალოდნელია ახალი რეგულაციის მოქმედების პერიოდებში. საგადასახადო რეგულაციების ცვლილებების შედეგად, კომპანიამ აღიარა 364 ლარის ოდენობით (2018 წ.: 479 ლარი) გადავადებული საგადასახადო აქტივების და ვალდებულებების აღიარების შედეგად მიღებული მოგების გადასახადის ხარჯი 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მოგებაში ან ზარალში.

(ათას ლარში)

9. მოგების გადასახადი (გაგრძელება)

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები 31 დეკემბრის მდგომარეობით და მათი მოძრაობა შესაბამის წლებში შემდეგია:

	დროებითი სხვაობების წარმოშობა და გაუქმება		2018	დროებითი სხვაობების წარმოშობა და გაუქმება	
	2018 წლის 1 იანვარი	მოგება-არალის ანგარიშგებაში		მოგება-არალის ანგარიშგებაში	2019
გამოსაქვითი დროებითი სხვაობების საგადასახადო ეფექტი					
არამატერიალური აქტივები მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	5	1	6	0	6
გამომშვებული მარტივი თამასუქები	571	(516)	55	(55)	-
წარმოებული ფინანსური აქტივები	182	(105)	77	(11)	66
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	-	(38)	(38)	38	-
სხვა აქტივები	11	23	34	30	64
	176	73	249	363	612
გადავადებული საგადასახადო აქტივი	945	(562)	383	365	748
არალიარებული საგადასახადო აქტივი	-	-	-	(612)	(612)
გადავადებული საგადასახადო აქტივი, წმინდა	945	(562)	383	(247)	136
დასაბეგრი დროებითი სხვაობების საგადასახადო ეფექტი					
ძირითადი საშუალებები მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	(163)	(48)	(211)	(285)	(495)
	-	-	-	(18)	(18)
გადავადებული საგადასახადო აქტივი (ვალდებულება)	782	(610)	172	(549)	377

10. სხვა აქტივები

სხვა აქტივებს მიეკუთვნება:

	2019	2018
მოთხოვნები ფულადი გზაზენილების კომპანიების მიმართ	2,866	9,286
დასაკუთრებული სამკაულები	1,456	1,032
ოქროს ზოდები	-	7,823
ოქროს ზოდების გაყიდვიდან მისაღები დებიტორული დავალიანებები	-	19
სხვა	1,049	860
	5,371	19,020

(ათას ლარში)

10. სხვა აქტივები (გაგრძელება)

2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფულადი გზავნილების კომპანიების მიმართ მოთხოვნების და ოქროს ზოდების გაყიდვიდან წარმოქმნილი დებიტორული დავალიანებების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უმნიშვნელოა. 2019 წელს კომპანიამ აღიარა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი და ფულადი გზავნილების გადახდისუუნარო კომპანიების მიმართ ჩამოწერილი მოთხოვნა 4,080 ათასი ლარი.

11. გამოშვებული მარტივი თამასუქები

2019 და 2018 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიას გამოშვებული ჰქონდა მოკლევადიანი (ძირითადად, ერთწლიანი) პროცენტის მარტივი თამასუქები, რომლებიც გამოხატულია ლარში, ევროსა და აშშ დოლარში:

ვალუტები	2019	2018
აშშ დოლარი	91,933	101,060
ლარი	17,022	8,606
ევრო	927	1,639
	109,882	111,305

12. ნასესხები სახსრები

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კომპანიამ მიიღო მოკლევადიანი ნასესხები სახსრები ქართული ბანკებისგან ლარში, 8%-დან 14%-მდე საპროცენტო განაკვეთებით (2018 წ.: 12%-დან 13%-მდე), რომლებიც ფიქსირებულ განაკვეთსა და სებ-ის რეფინანსირების განაკვეთზეა მიბმული.

კომპანიამ მიიღო 5,000 ლარი უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის მიერ კონტროლირებული საწარმოსგან 2019 წლის მდგომარეობით (2018 წ.: ნული), ფიქსირებული 11.5% საპროცენტო განაკვეთით და 2024 წელს განსაზღვრული დაფარვის თარიღით.

2019 წლის მდგომარეობით, 31,842 ლარის საბალანსო ღირებულების მქონე ნასესხები სახსრები (2018 წ.: 34,860) უზრუნველყოფილია მსესხებლებისგან უზრუნველყოფის სახით მიღებული ოქროთი, რომლის სამართლიანი ღირებულებაც 75,202 ლარია (2018 წ.: 80,040) და რომლის ხელახლა დაგირავების უფლებაც კომპანიას აქვს, კლიენტის დეფოლტის არარსებობის შემთხვევაში (მე-7 შენიშვნა).

კომპანიის 1,486 ლარის საბალანსო ღირებულების მქონე (2018 წ.: 662 ლარი) შენობები დაგირავებულია ქართული ბანკისგან მიღებული სესხის უზრუნველსაყოფად (მე-8 შენიშვნა).

13. სხვა ვალდებულებები

სხვა ვალდებულებები მოიცავს შემდეგს:

	2019	2018
საგადასახადო დავალიანება, მოგების გადასახადის გარდა ფულადი გზავნილების საქმიანობებთან დაკავშირებული კრედიტორული დავალიანება	1,375	1,129
	1,379	981
	2,754	2,110

(ათას ლარში)

14. კაპიტალი

საწესდებო კაპიტალი წარმოადგენს კომპანიის სადამფუძნებლო დოკუმენტაციაში ასახული კაპიტალის ნომინალურ ღირებულებას და ექვემდებარება სახელმწიფო რეგისტრაციას. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიის საწესდებო კაპიტალი 1,584 ლარს (2018 წ.: 1,084 ლარი) შეადგენდა, 2019 წელს 500 ლარის ოდენობით შენატანის განხორციელების შემდეგ (2018 წ.: 248 ლარი).

დივიდენდები

საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, კომპანიას შეუძლია დივიდენდების განაწილება თავისი წლიური ან ნახევარი წლის მოგებიდან.

2019 წელს კომპანიამ გამოაცხადა და პარტნიორს სრულად გადაუხადა 689 ლარის ოდენობის (2018 წ.: 415) დივიდენდები.

15. პირობითი ვალდებულებები

საოპერაციო გარემო

საქართველო აგრძელებს ეკონომიკური რეფორმების განხორციელებას და საბაზრო ეკონომიკის მოთხოვნების მიხედვით ავითარებს სამართლებრივ, საგადასახადო და სარეგულაციო ბაზას. ქართული ეკონომიკის მომავალი მდგრადობა ბევრადაა დამოკიდებული ამ რეფორმებზე და იმაზე, თუ ქვეყნის ხელისუფლების მიერ გადადგმული ნაბიჯები რამდენად იქნება ეფექტური ეკონომიკური, ფინანსური და ფულადი-საკრედიტო პოლიტიკის განვითარებისათვის.

იურიდიული

ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში შესაძლებელია კომპანიის წინააღმდეგ სარჩელი აღიძრას. ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ თუ რაიმე სარჩელის გამო კომპანიას დაეკისრება პასუხისმგებლობა, ამ პასუხისმგებლობის მთლიანი მოცულობა უარყოფითად არ იმოქმედებს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობაზე ან სამომავლო საქმიანობის შედეგებზე.

პირობითი ვალდებულებები

31 დეკემბრის მდგომარეობით კომპანიის პირობითი ვალდებულებები მოიცავდა შემდეგს:

	<u>2018</u>
ვალდებულებები ჩვეულებრივი იჯარიდან	
არაუგვიანეს 1 წლისა	543
1 წელზე გვიან, მაგრამ არაუგვიანეს 5 წლისა	1,704
5 წელზე გვიან	1,288
	<u>3,535</u>

(ათას ლარში)

16. სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები

სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები მოიცავს შემდეგს:

	2019	2018
კავშირგაბმულობა და კომუნალური მომსახურება	980	695
სარეკლამო მომსახურების ხარჯი	377	41
დაცვა-უსაფრთხოების დანახარჯები	287	205
სამივლინებო ხარჯი	253	213
იურიდიული და საკონსულტაციო მომსახურების ხარჯი	249	297
იჯარა და ქირა	242	717
ძირითადი საშუალებების შეკეთებისა და ტექნიკური მომსახურების ხარჯები	196	209
საოფისე აღჭურვილობა და საკანცელარიო ნივთები	185	161
საოპერაციო გადასახადები	160	144
წარმომადგენლობითი ხარჯები	72	120
ბანკის საკომისიო	72	68
სხვა	641	517
	3,714	3,387

17. რისკის მართვა

შესავალი

კომპანიის საქმიანობისთვის გარკვეული რისკებია დამახასიათებელი, და მათი მართვა ხორციელდება გამოვლენის, შეფასებისა და კონტროლის უწყვეტი პროცესით. რისკის მართვის ამ პროცესს გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს კომპანიის უწყვეტი შემოსავლიანობისათვის. ხელმძღვანელობის ზედა რგოლი პასუხს აგებს და უშუალოდაა ჩართული რისკის მართვის საქმიანობაში. კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭო იღებს რისკის მართვის შესაბამის გადაწყვეტილებებს (რომლებიც მოიცავს როგორც ქვემოთ აღწერილ ფინანსურ რისკებს, ისე ბიზნეს რისკებს, როგორცაა გარემოს, ტექნოლოგიების და დარგის ცვლილებები) რეგულარულ შეხვედრებზე, რომლებიც მინიმუმ თვეში ორჯერ ტარდება. შემუშავების ეტაპზეა რისკის მართვის ფორმალიზებული პროცესი. კომპანიას ძირითადად აქვს საკრედიტო, ლიკვიდურობის და სავალუტო რისკები. მისთვის ასევე დამახასიათებელია საოპერაციო რისკები.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის მონაწილე მხარე ვერ შეძლებს მოვალეობის შესრულებას და ამით მეორე მხარეს ფინანსურ ზარალს მიაყენებს.

კომპანიის საკრედიტო რისკის მაქსიმალური მოცულობა უდრის თავისი ფულადი სახსრების (გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში) საბალანსო ღირებულებას, გაცემულ სესხებსა, დებიტორულ დავალიანებას და წარმოებულ ფინანსურ აქტივებს.

სალომბარდო სესხებთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკები ძირითადად იმართება სესხების უზრუნველყოფის მოთხოვნით. გარდა ამისა, კომპანია ზღუდავს და აკონტროლებს ერთ მსესხებელზე გაცემული სალომბარდო სესხების თანხას (მაქსიმუმ 50 ათასი ლარი) და არ არსებობს ერთი მსესხებელი, რომელზეც მნიშვნელოვანი ნაშთი მოდის, სალომბარდო სესხების მთლიან ნაშთთან მიმართებაში.

(ათას ლარში)

17. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

იპოთეკური სესხის შემთხვევაში, სესხის მომთხოვნი პირი ჯერ ავსებს სასესხო განაცხადს, რომელსაც განიხილავს და ანალიზებს კომპანიის საკრედიტო განყოფილება. თუ განაცხადს დაამტკიცებს საკრედიტო განყოფილება, შემდეგ ტარდება გასაუბრება პირადად კლიენტთან კომპანიის დირექტორისა და სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მიერ. თუ კომპანიის დირექტორი და სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე დაასკვნა, რომ აღნიშნული კლიენტის შემთხვევაში საკრედიტო რისკის მისაღები დონე არსებობს, შემდეგ ხდება დასაგირავებელი ქონების შეფასება და გაიცემა იპოთეკური სესხი, რომლის თანხაც არ აღემატება ქონების სალიკვიდაციო ღირებულების 30%-ს. ეს არის ის მიახლოებითი თანხა, რომლის მიღებაც მოსალოდნელია აქტივის დაჩქარებული წესით გაყიდვის შედეგად, ვიდრე იქნებოდა დამოუკიდებელ მყიდველზე ჩვეულებრივი გაყიდვის პირობებში.

სალომბარდო სესხის შემთხვევაში, თუ მსესხებელი 30 დღეზე მეტი ხნის განმავლობაში ვერ განახორციელებს შენატანს, კომპანია კლიენტს უგზავნის ოფიციალური გაფრთხილების წერილს და თუ მსესხებელი მაინც ვერ დაფარავს დავალიანებას 60 დღის განმავლობაში, მაშინ კომპანია ყიდის უზრუნველყოფის საგანს.

იპოთეკური სესხების შემთხვევაში, ოფიციალური გაფრთხილების წერილი იგზავნება მაშინ, თუ მსესხებელი ვერ გადაიხდის 15 დღეზე მეტი ხნის განმავლობაში და წერილი ასევე ქვეყნდება გაზეთში. თუ მსესხებელი ვერ გადაიხდის დავალიანებას დროულად, კომპანიის თანამშრომელი კლიენტს უკავშირდება ტელეფონით ან მოკლე ტექსტური შეტყობინებით და მოსთხოვს მას თანხის დაფარვას. ჩვეულებრივ, კომპანია სასამართლოს მხოლოდ მაშინ მიმართავს დაგირავებული უძრავი ქონების გაყიდვის მოთხოვნით, როდესაც სესხი 120 დღეზე მეტი ხნითაა ვადაგადაცილებული. თუმცა, გარკვეულ შემთხვევებში, კომპანია ცდილობს კლიენტთან სესხის შეცვლილ პირობებზე მოლაპარაკებას, დაგირავებული ქონების გაყიდვის თავიდან აცილების მიზნით. როგორც წესი, სასამართლო აკმაყოფილებს კომპანიის მოთხოვნას და აქტივები იყიდება კომპანიის მიმართ მსესხებლის დავალიანების დასაფარად, თუმცა ხშირად ჯარიმების დაფარვა არ ხდება. სასამართლოში საქმის წარმოებას შეიძლება დაახლოებით ერთი წელი დასჭირდეს, ხოლო აღსრულების პროცესს - კიდევ სამი თვე.

სხვა ფინანსური აქტივებისთვის, გარდა სამომხმარებლო სესხებისა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არაარსებითად ფასდება, უმეტესად საკრედიტო რისკზე დაქვემდებარების მოკლე ვადის გამო.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების კომპონენტების მაქსიმალურ საკრედიტო რისკს ყველაზე უკეთ ასახავს მათი საბალანსო ღირებულება. ფინანსური ინსტრუმენტების თითოეული კლასის მაქსიმალური საკრედიტო რისკის შესახებ დაწვრილებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნები. უზრუნველყოფის ეფექტი და რისკის შემცირების სხვა მეთოდები მოცემულია მე-7 შენიშვნაში.

(ათას ლარში)

17. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

გაუფასურების შეფასება

კომპანია მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს გამოითვლის ალბათობის რამდენიმე სცენარზე დაყრდნობით იმისათვის, რომ შეაფასოს ფულადი სახსრების მოსალოდნელი დეფიციტი, რომელიც დისკონტირებულია ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთთან მიახლოებული განაკვეთით. ფულადი სახსრების დეფიციტი არის სხვაობა ხელშეკრულების შესაბამისად საწარმოსთვის გადასახდელ ფულად ნაკადებს და იმ ფულად ნაკადებს, რომელთა მიღებასაც საწარმო მოელოს. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაანგარიშება მოცემულია ქვემოთ და მისი ძირითადი კომპონენტებია:

PD	<i>დეფოლტის ალბათობა</i> არის გარკვეული დროის განმავლობაში დეფოლტის დადგომის შესაძლებლობის შეფასება. დეფოლტი შეიძლება დადგეს მხოლოდ შესაფასებელი პერიოდის გარკვეულ მომენტში, თუ ინსტრუმენტის აღიარება მანამდე არ შეწყვეტილა და ჯერ კიდევ პორტფელის ნაწილია.
EAD	<i>დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება</i> არის დავალიანების შეფასება დეფოლტის სამომავლო თარიღისთვის, საანგარიშგებო თარიღის შემდეგ დავალიანებაში მოსალოდნელი ცვლილებების გათვალისწინებით, რომელთა შორისაცაა ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდა, ხელშეკრულების მიხედვით ან სხვაგვარად, კრედიტების, რომელთა გაცემის ვალდებულება ნაკისრია, მოსალოდნელი ათვისება და გადაუხდელ შენატანებზე დარიცხული პროცენტი.
LGD	<i>დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში</i> არის დროის გარკვეულ მომენტში დეფოლტის დადგომის შემთხვევაში წარმოქმნილი ზარალის შეფასება. ეყრდნობა სხვაობას გადასახდელ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის, რომელთა მიღებასაც კრედიტორი მოელოს, მათ შორის უზრუნველყოფის საგნის რეალიზაციის გზით. ჩვეულებრივ, გამოიხატება დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების პროცენტის სახით.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი იქმნება იმ საკრედიტო ზარალების საფუძველზე, რომელთა წარმოშობაც მოსალოდნელია აქტივის არსებობის ვადის განმავლობაში („აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი“), გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც საკრედიტო რისკი არ გაზრდილა აქტივის წარმოშობიდან, რა შემთხვევაშიც, რეზერვი ეყრდნობა 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს (12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი). 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ნაწილი, კერძოდ ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის შემთხვევების შედეგად მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომლებიც შესაძლოა დადგეს საანგარიშგებო თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში. აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი და 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი გამოითვლება ან ინდივიდუალურად, ან კოლექტიურად, საბაზისო ფინანსური აქტივების პორტფელის ხასიათიდან გამომდინარე.

(ათას ლარში)

17. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

კომპანიამ დანერგა პოლიტიკა, რომლის მიხედვითაც, თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის აფასებს, თავდაპირველი აღიარების შემდეგ მნიშვნელოვნად არის თუ არა გაზრდილი ფინანსური ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი, რისთვისაც ითვალისწინებს დეფოლტის რისკის ცვლილებას ფინანსური ინსტრუმენტის დარჩენილი ვადის განმავლობაში. ზემოაღნიშნულ პროცესზე დაყრდნობით, კომპანია აჯგუფებს თავის სესხებს 1-ელ, მე-2, მე-3 ეტაპებად და შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულად, როგორც აღწერილია ქვემოთ:

პირველი ეტაპი: სესხების თავდაპირველი აღიარებისას კომპანია ქმნის რეზერვს 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით. პირველი ეტაპის სესხები ასევე მოიცავს ისეთ სესხებს, რომელთა საკრედიტო რისკი შემცირებულია და სესხი რეკლასიფიცირებულია მეორე ეტაპიდან.

მეორე ეტაპი: როდესაც სესხის წარმოშობის შედეგად საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არის გაზრდილი, კომპანია ქმნის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს. მეორე ეტაპის სესხები ასევე მოიცავს ისეთ სესხებს, რომელთა საკრედიტო რისკი შემცირებულია და სესხი რეკლასიფიცირებულია მესამე ეტაპიდან.

მესამე ეტაპი: სესხები, რომლებიც გაუფასურებულად მიიჩნევა. კომპანია ქმნის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული: შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივები არის ისეთი ფინანსური აქტივები, რომლებიც გაუფასურებულია თავდაპირველი აღიარებისას. შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივები აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით თავდაპირველი აღიარებისას და საპროცენტო შემოსავლის აღიარება შემდეგ ხდება კრედიტის მიხედვით დაკორექტირებული ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის საფუძველზე. არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის აღიარება ხდება მხოლოდ იმ ოდენობით, რა ოდენობითაც მათში ფიქსირდება შემდგომი ცვლილება.

დეფოლტის ალბათობის შეფასების პროცესი

დეფოლტის ალბათობა ფასდება მაკრო მოდელის გამოყენებით, რომელიც აღწერს დამოკიდებულებას დეფოლტის განვლილ ალბათობას და ისეთ მაკროეკონომიკურ ცვლად მონაცემებს შორის, როგორც არის მშპ-ს რეალური ზრდა და უნცია ოქრო/ლარის სავალუტო კურსი. დეფოლტის ალბათობის პროგნოზირება ხდება შეფასების შედეგების და სეზონის მიერ წარმოდგენილი საპროგნოზო მაკრო-ცვლადი მონაცემების საფუძველზე. მოდელი ყოველწლიურად გადაფასდება და გამოიყენება სხვა მაკროეკონომიკური ცვლადი მონაცემები, თუ ისინი გააუმჯობესებენ მოდელის ახსნის უნარს.

დეფოლტირებული ოდენობა

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება წარმოადგენს ფინანსური ინსტრუმენტების მთლიან საბალანსო ღირებულებას, გაუფასურების დაანგარიშების ფარგლებში, რომელიც ითვალისწინებს კლიენტის უნარს გაზარდოს კრედიტის ოდენობა სანამ დეფოლტირებული გახდება და ასევე პოტენციურ ვადაზე ადრე დაფარვას. დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების დასაანგარიშებლად პირველი ეტაპის სესხისთვის, კომპანია აფასებს დეფოლტის შესაძლო მოვლენებს 12 თვის განმავლობაში, 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დასაანგარიშებლად. მე-2 და მე-3 ეტაპების და შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივებისთვის, დეფოლტის შესაძლებლობა გათვალისწინდება მოვლენებზე ინსტრუმენტის არსებობის ვადის განმავლობაში.

(ათას ლარში)

17. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

კომპანია დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავ დავალიანებას განსაზღვრავს ფინანსური აქტივის მიმდინარე დაქვემდებარებას.

დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში

დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში კვარტალში ერთხელ ფასდება. საკრედიტო რისკის შეფასება ეფუძნება დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების სტანდარტიზებული შეფასების სტრუქტურას, რომელიც იწვევს დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების კონკრეტულ განაკვეთს. დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების ეს განაკვეთები ითვალისწინებს დეფოლტის მომენტისთვის მოსალოდნელ დაუფარავ დავალიანებას იმ თანხასთან შედარებით, რომლის აღდგენაც ან რეალიზაციაც მოსალოდნელია უზრუნველყოფის ნებისმიერი დასაკუთრებული საგნიდან.

კომპანიას ორი პორტფელური სეგმენტი აქვს – სალომბარდო და იპოთეკური სესხები. იპოთეკური სესხებისთვის, კომპანია აგროვებდა მონაცემებს ზარალის შესახებ და სტატისტიკურად ანგარიშობდა დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებს, სესხის ამოღების გამოცდილების საფუძველზე. კომპანია ითვალისწინებს ზარალის გამოცდილებას უზრუნველყოფის არმქონე კრედიტის ოდენობისთვის. სალომბარდო სესხებისთვის, დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში ფასდება საანგარიშგებო თარიღის მდგომარეობით ფლობილი ოქროს უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულების გათვალისწინებით.

საჭიროების შემთხვევაში, გამოიყენება დამატებითი უახლესი მონაცემები და პროგრესული ეკონომიკური სცენარები, სალომბარდო პორტფელისთვის (მაგ. ოქროს საპროგნოზო ფასები) ფასს (IFRS) 9-ის დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების განაკვეთის განსაზღვრად. საპროგნოზო ინფორმაციის შეფასებისას, მოლოდინი სხვადასხვა სცენარებს ეფუძნება.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

კომპანია მუდმივად ახდენს ყველა მისი აქტივის მონიტორინგს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გათვალისწინებით. იმის განსაზღვრად, ინსტრუმენტი ან ინსტრუმენტთა პორტფელი 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ექვემდებარება, თუ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, კომპანია აფასებს ჰქონდა თუ არა ადგილი მნიშვნელოვან ზრდას საკრედიტო რისკში თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. კომპანიის აზრით, საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად იზრდება იმ დროს, როდესაც ვადაგადაცილება 30 დღეს გადააჭარბებს.

კომპანია ასევე იყენებს მეორად თვისებრივ მეთოდს აქტივის საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოსაწვევად, როგორც არის ანგარიშის რესტრუქტურის შეფასება საკრედიტო მოვლენის გამო.

კომპანია მისი სასესხო პორტფელისთვის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს მხოლოდ კოლექტიურ საფუძველზე აფასებს, რადგან კომპანიის ყველა სესხი ინდივიდუალური მნიშვნელობის არმქონედ მიიჩნევა. მსგავსი საკრედიტო რისკის პროფილის მქონე სესხების ჯგუფებს კომპანია განსაზღვრავს პროდუქტის (სალომბარდო და იპოთეკური) ვალუტის (ლარი ან უცხოური ვალუტა) და ვადაგადაცილებული დღეების საფუძველზე. საპროგნოზო ინფორმაცია და მრავლობითი ეკონომიკური სცენარები.

(ათას ლარში)

17. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

თავისი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელის გამოყენებისას კომპანია ამოსავალ ეკონომიკურ მონაცემებად იყენებს ისეთ ფართო სპექტრის საპროგნოზო ინფორმაციას, როგორც არის:

- ▶ მშპ-ის ზრდა;
- ▶ სავალუტო რისკები;
- ▶ ოქროს ღირებულება.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშებაში გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები და მოდელები, ყოველთვის არ მოიცავს ბაზრის ყველა მახასიათებელს, ფინანსური ანგარიშგების გამოშვების თარიღში.

კომპანია სებ-ისგან იღებს საპროგნოზო ინფორმაციას, ოქროს ფასების გარდა. ოქროს საპროგნოზო ფასები განისაზღვრება საზოგადოდ ხელმისაწვდომი პროგნოზის და ოქროს ფასების ცვალებადობის გამოცდილების საფუძველზე. ქვემოთ მოცემულ ცხრილებში ნაჩვენებია საპროგნოზო ეკონომიკური ცვლადი მონაცემები/დაშვებები, რომლებიც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის თითოეულ ეკონომიკურ სცენარში გამოიყენება. „შემდგომი წლების“ რიცხვები წარმოადგენს გრძელვადიან საშუალო მაჩვენებელს და, შესაბამისად, 2019 წლის 31 დეკემბრის და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არ განსხვავდება თითოეული სცენარისთვის.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

წიშენლოვანი დრაივერები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სცენარი		2020	2021	2022
	განსაზღვრული ალბათობები, %				
მშპ-ის ზრდა, %	ზევით	25%	5.5%	6.0%	5.0%
	საბაზისო შემთხვევა	50%	4.5%	5%	5%
	ქვევით	25%	2.5%	3.5%	4.5%
აშშ დოლარი/ლარის სავალუტო კურსის ცვლილება	ზევით	25%	-5%	-5%	0%
	საბაზისო შემთხვევა	50%	0%	0%	0%
	ქვევით	25%	10%	5%	5%
ოქროს (ერთი უნცია) ფასი, აშშ ერთი ტროიანული უნცია	ზევით	25%	5.6%	3.7%	3.7%
	საბაზისო შემთხვევა 1	25%	3.6%	0%	0%
	საბაზისო შემთხვევა 2	25%	1.3%	-0.4%	-0.4%
	ქვევით	25%	-2.1%	-3.3%	-3.3%

(ათას ლარში)

17. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

მნიშვნელოვანი დრაივერები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სცენარი	განსაზღვრული ალბათობები, %	2019	2020	2021
მშპ-ის ზრდა, %					
	ზევით	25%	6%	5.5%	5%
	საბაზისო შემთხვევა	50%	5%	5%	5%
	ქვევით	25%	2.5%	2.5%	3.5%
აშშ დოლარი/ლარის სავალუტო კურსის ცვლილება					
	ზევით	25%	-15%	-10%	5%
	საბაზისო შემთხვევა	50%	0%	0%	0%
	ქვევით	25%	10%	5%	-5%
ოქროს (ერთი უნცია) ფასი, აშშ ერთი ტროიანული უნცია					
	ზევით	25%	-2%	0%	-3%
	საბაზისო შემთხვევა	50%	2%	3%	1%
	ქვევით	25%	5%	7%	4%

საკრედიტო ხარისხი ფინანსური აქტივების კლასების მიხედვით

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია სამომხმარებლო სესხების საკრედიტო ხარისხი:

2019 წლის 31 დეკემბერი	შენიშვნა	0-დან 0 დღემდე ვადაგადაცილება	30-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	60-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	90 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	სულ	
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში	5	1-ლი ეტაპი	27,125	-	-	-	27,125
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	7		259,427	4,449	943	771	265,590
- სალომბარდო სესხები		1-ლი ეტაპი	225,742	3,144	-	-	228,886
		მე-2 ეტაპი	-	1,305	-	-	1,305
		მე-3 ეტაპი	-	-	943	445	1,388
			225,742	4,449	943	445	231,579
- იპოთეკური სესხები		1-ლი ეტაპი	33,685	-	-	-	33,685
		მე-2 ეტაპი	-	-	-	-	-
		მე-3 ეტაპი	-	-	-	326	326
			33,685	-	-	326	34,011
სულ			286,552	4,449	943	771	292,715

(ათას ლარში)

17. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბერი	შენიშვნა	0-დან 0 დღემდე ვადაგადაცილება	30-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	60-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	90 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	სულ	
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში							
	5	1-ლი ეტაპი	28,343	-	-	-	28,343
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები							
- სალომბარდო სესხები	7	1-ლი ეტაპი	212,063	1,353	1,141	3,074	217,631
		მე-2 ეტაპი	168,313	-	-	-	168,313
		მე-3 ეტაპი	77	1,283	13	-	1,373
		მე-3 ეტაპი	50	-	1,128	477	1,655
			168,440	1,283	1,141	477	171,341
- იპოთეკური სესხები		1-ლი ეტაპი	43,554	-	-	-	43,554
		მე-2 ეტაპი	69	70	-	-	139
		მე-3 ეტაპი	-	-	-	2,597	2,597
			43,623	70	-	2,597	46,290
სულ			240,406	1,353	1,141	3,074	245,974

კომპანიას არ აქვს საკრედიტო რეიტინგის შიდა სისტემა, რომ შეაფასოს კლიენტებზე გაცემული არც ვადაგადაცილებული და არც გაუფასურებული იპოთეკური სესხების საკრედიტო ხარისხი, და ის საკრედიტო რისკს მართავს ვადაგადაცილებული დღეების შესახებ ინფორმაციის საფუძველზე.

სალომბარდო პორტფელისთვის, კომპანია საკრედიტო ხარისხს აფასებს უზრუნველყოფის ღირებულებასთან სესხის ფარდობის კოეფიციენტის საფუძველზე 2019 წლის 31 დეკემბრის და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

	0-0.3	0.03-0.5	0.5-0.7	0.7-0.9	0.9-1	>1	სულ
პირველი ეტაპი	26,369	6,700	34,157	71,279	61,654	28,727	228,886
მეორე ეტაპი	111	9	83	268	531	303	1,305
მესამე ეტაპი	185	4	35	275	430	460	1,388
სულ	26,665	6,712	34,275	71,821	62,616	29,490	231,579

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

	0-0.3	0.03-0.5	0.5-0.7	0.7-0.9	0.9-1	>1	სულ
პირველი ეტაპი	1,428	3,733	11,354	60,631	73,769	17,398	168,313
მეორე ეტაპი	2	6	24	236	753	352	1,373
მესამე ეტაპი	4	3	17	118	808	705	1,655
სულ	1,434	3,742	11,395	60,985	75,330	18,455	171,341

კლიენტებზე გაცემული სესხების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შესახებ უფრო დეტალური ინფორმაციისათვის იხილეთ მე-7 შენიშვნა.

(ათას ლარში)

17. რისკის მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა

ლიკვიდურობის რისკი ნიშნავს იმას, რომ კომპანიამ შეიძლება ვერ შეძლოს ნორმალურ და სტრესულ ვითარებაში წარმოშობილი ფინანსური ვალდებულებების დროულად დაფარვა. ამ რისკის შეზღუდვის მიზნით, ხელმძღვანელობა მარტივი თამასუქებით წარმოდგენილი ფინანსური რესურსების ბაზის გარდა იყენებს დაფინანსების დივერსიფიცირებულ წყაროებს, მართავს აქტივებს ლიკვიდურობის მიხედვით და ყოველდღიურ ზედამხედველობას უწევს მომავალ ფულად ნაკადებს და ლიკვიდურობას. აღნიშნულ პროცედურებთან ერთად, ფასდება მოსალოდნელი ფულადი ნაკადები და მაღალი ხარისხის უზრუნველყოფა, რომელიც შესაძლებელია საჭიროებისამებრ გამოყენებულ იქნას დამატებითი დაფინანსების უზრუნველყოფისთვის.

ფინანსური ვალდებულებების ანალიზი დარჩენილი სახელშეკრულებო ვადების მიხედვით

ცხრილში ქვემოთ მოცემულია კომპანიის ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 31 დეკემბრის მდგომარეობით სახელშეკრულებო არადისკონტირებული დაფარვის ვალდებულებებზე დაყრდნობით. დაფარვები, რომლებიც ექვემდებარება შეტყობინებას, აღრიცხულია იმგვარად, თითქოს შეტყობინება დაუყოვნებლივ მოხდა. ამის მიუხედავად, კომპანია მოელის, რომ შეძლებს დაფარვების რეფინანსირებას ან გადავადებას უადრესი თარიღით, როდესაც შეიძლება კომპანიას გადახდა მოეთხოვოს და ცხრილი არ ასახავს მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს, რომლებიც მითითებულია კომპანიის მარტივი თამასუქების რეფინანსირების ისტორიაში.

2019 წლის 31 დეკემბერი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	სულ
ნასესხები სახსრები	370	5,865	46,617	-	-	52,852
მარტივი თამასუქები	32,077	16,339	65,127	-	-	113,543
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	22,031	9,429	-	-	-	31,460
საიჯარო ვალდებულება	50	100	437	1,454	274	2,314
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,379	-	-	-	-	1,379
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	55,907	31,733	112,181	1,454	274	201,548

2018 წლის 31 დეკემბერი	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	სულ
ნასესხები სახსრები	559	1,048	20,897	16,839	39,343
მარტივი თამასუქები	39,120	19,533	55,668	-	114,321
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	70,158	-	-	-	70,158
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	981	-	-	-	981
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	110,818	20,581	76,565	16,839	224,803

საბაზრო რისკი

სავალუტო რისკი

უცხოურ ვალუტაში გამოხატული აქტივებისა და ვალდებულებების გამო არსებობს სავალუტო რისკი. სავალუტო რისკს ხელმძღვანელობა აკონტროლებს სესხების გაცემით და დაფინანსების მიღებით ერთსა და იმავე ვალუტებში.

(ათას ლარში)

17. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საბაზრო რისკი (გაგრძელება)

ქვემოთ ცხრილებში წარმოდგენილია კომპანიის ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებით, განაწილებული ვალუტების მიხედვით (მოცემულია ეკვივალენტური თანხებით ლარში).

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სტრუქტურა სავალუტო რისკთან მიმართებაში:

2019 წლის 31 დეკემბერი	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო	რუსული რუბლი	სხვა	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	28,545	7,909	22,557	3,851	611	63,473
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	209,857	55,098	635	-	-	265,590
სხვა ფინანსური აქტივები	217	1,473	1,301	219	-	3,210
სულ	238,619	64,480	24,493	4,070	611	332,273
გამოშვებული მარტივი თამასუქები	(17,015)	(91,938)	(929)	-	-	(109,882)
ნასესხები სახსრები	(50,164)	-	-	-	-	(50,164)
საიჯარო ვალდებულება	(824)	(1,143)	-	-	-	(1,967)
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	(299)	(523)	(557)	-	-	(1,379)
სულ	(68,302)	(93,604)	(1,486)	-	-	(163,392)
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	(20,885)	32,491	(12,033)	-	-	(427)
წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	149,432	3,367	10,974	4,070	611	168,454
2018 წლის 31 დეკემბერი	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო	რუსული რუბლი	სხვა	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	12,059	5,862	28,671	3,134	749	50,475
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	140,611	73,936	944	-	-	215,491
სხვა ფინანსური აქტივები	657	1,678	6,380	634	-	9,349
სულ	153,327	81,476	35,995	3,768	749	275,315
გამოშვებული მარტივი თამასუქები	(8,606)	(101,060)	(1,639)	-	-	(111,305)
ნასესხები სახსრები	(34,860)	-	-	-	-	(34,860)
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	(981)	-	-	(981)
სულ	(43,466)	(101,060)	(2,620)	-	-	(147,146)
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	(70,158)	70,173	-	-	-	15
წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	39,703	50,589	33,375	3,768	749	128,184

(ათას ლარში)

17. რისკის მართვა (გაგრძელება)

სავალუტო კურსის მგრძობელობის ანალიზი

აშშ დოლართან, ევროსთან და რუსულ რუბლთან მიმართებაში ლარის გაუფასურება 2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოგების ან ზარალის ქვემოთ წარმოდგენილ თანხებს შემდეგნაირად გაზრდიდა (შემცირებდა): ანალიზი წარმოდგენილია წინა საგადასახადო საფუძვლის გათვალისწინებით და ეყრდნობა სავალუტო კურსების მერყეობას, რომელიც კომპანიის აზრით მოსალოდნელი იყო ანგარიშგების პერიოდის ბოლოსთვის. ანალიზი ეფუძნება დაშვებას, რომ ყველა დანარჩენი ცვლადი, კერძოდ საპროცენტო განაკვეთები მუდმივი რჩება.

ვალუტა	2019		2018	
	სავალუტო კურსის ცვლილება, %	გავლენა მოგებაზე	სავალუტო კურსის ცვლილება, %	გავლენა მოგებაზე
აშშ დოლარი	10%/(5%)	336/(168)	13.5%/(9.5%)	2,247/(1,581)
ევრო	11%/(6%)	1,207/(658)	16%/(12%)	1,665/(1,249)
რუსული რუბლი	13%/(13%)	529/(529)	17%/(17%)	702/(702)

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის რისკი წარმოიქმნება შესაძლებლობიდან, რომ საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებები გავლენას იქონიებს ფინანსური ინსტრუმენტების ფულადი ნაკადების მომავალ დინამიკაზე.

მოგება-ზარალის ანგარიშგების მგრძობელობა არის საპროცენტო ხარჯზე ერთი წლის მანძილზე საპროცენტო განაკვეთის ნაგარაუდვევი ცვლილების ეფექტი სებ-ის რეფინანსირების განაკვეთზე მიბმული ფინანსური ვალდებულებების ცვალებად განაკვეთზე 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია ვალდებულებები, რომლებსაც აქვს ცვალებადი საპროცენტო განაკვეთის რისკი 2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	2019	2018
ნასესხები სახსრები	5,804	25,313

საპროცენტო განაკვეთის მგრძობელობის ანალიზი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ასახულია კომპანიის მოგება-ზარალის და კაპიტალის ანგარიშგების (გადასახადით დაბეგვრამდე) მგრძობელობა ცვალებადი საპროცენტო განაკვეთის გონივრულობის ფარგლებში მოსალოდნელი ცვლილების მიმართ, როდესაც ყველა დანარჩენი ცვლადი მუდმივია.

2019		2018	
სებ-ის რეფინანსირების განაკვეთის ცვლილება, საბაზისო პუნქტები	ეფექტი მოგებასა და კაპიტალზე გადასახადით დაბეგვრამდე	სებ-ის რეფინანსირების განაკვეთის ცვლილება, საბაზისო პუნქტები	ეფექტი მოგებასა და კაპიტალზე გადასახადით დაბეგვრამდე
100/(50)	58/(29)	56/(56)	180/(180)

(ათას ლარში)

17. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი წარმოადგენს დანაკარგის რისკს, რომელიც წარმოიქმნება სისტემების მწყობრიდან გამოსვლის, ადამიანური შეცდომის, თაღლითობის ან გარე მიზეზების გამო. როდესაც არ ხორციელდება კონტროლი, საოპერაციო რისკებმა შესაძლოა გამოიწვიოს რეპუტაციის შელახვა, სამართლებრივი ან მარეგულირებელი ზომები ან ფინანსური ზარალი. კომპანია საოპერაციო რისკს ძირითადად ამცირებს იმით, რომ ხელმძღვანელობის ზედა რგოლი უშუალოდაა ჩართული კომპანიის პროცესებსა და ოპერაციებში, შეფასების, ავტორიზაციისა და შეჯერების პროცედურების ჩათვლით.

18. აქტივების და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი

ქვემოთ ცხრილში მოცემულია აქტივებისა და ვალდებულებების ანალიზი იმისდა მიხედვით, თუ როდის არის მოსალოდნელი მათი ამოღება ან დაფარვა. კომპანიის სახელშეკრულებო არადისკონტირებული დაფარვის ვალდებულებები იხილეთ მე-17 შენიშვნაში - „რისკის მართვა“.

	2019			2018		
	ერთი წლის განმავლობაში	ერთ წელზე მეტ ვადაში	სულ	ერთი წლის განმავლობაში	ერთ წელზე მეტ ვადაში	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	63,473	–	63,473	50,475	–	50,475
წარმოებული ფინანსური აქტივები	–	–	–	242	–	242
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	255,637	9,065	264,702	174,768	40,723	215,491
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი	–	–	–	647	–	647
ძირითადი საშუალებები	–	14,229	14,229	–	11,807	11,807
გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები	–	1,889	1,889	–	–	–
არამატერიალური აქტივები	–	31	31	–	43	43
გადავადებული მოგების გადასახადის აქტივი	–	–	–	–	172	172
სხვა აქტივები	5,371	–	5,371	19,020	–	19,020
სულ	324,481	25,214	349,695	245,152	52,745	297,897
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	426	–	426	226	–	226
გამოშვებული მარტივი თამასუქები	109,882	–	109,882	111,305	–	111,305
მოგების მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულებები	99	–	99	–	–	–
ნასესხები სახსრები	55,164	–	55,164	19,073	15,787	34,860
საიჯარო ვალდებულება	387	1,580	1,967	–	–	–
გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	–	377	377	–	–	–
სხვა ვალდებულებები	2,754	–	2,754	2,110	–	2,110
სულ	168,712	1,957	170,669	132,714	15,787	148,501
წმინდა	155,769	23,257	179,026	112,438	36,958	149,396

ზემოთ წარმოდგენილი ცხრილი არ ასახავს კლიენტებზე გაცემული სესხების ისტორიულ ტენდენციებს და გამოშვებული მარტივი თამასუქების ვადის გაგრძელებას, რესტრუქტურისა და რეფინანსირებას.

(ათას ლარში)

19. სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა

სამართლიანი ღირებულებით შეფასების პროცედურა

სამართლიანი ღირებულების შეფასების მიზანია ფასის განსაზღვრა, რომელიც მიიღება აქტივის გასაყიდად ან ვალდებულების გადაცემის ასანაზღაურებლად ბაზრის მონაწილეებს შორის სტანდარტულ ოპერაციაში შეფასების თარიღისთვის. მაგრამ განუსაზღვრელობების და სუბიექტური მოსაზრების გათვალისწინებით, სამართლიანი ღირებულება არ უნდა იყოს ინტერპრეტირებული ისე, რომ მისი რეალიზება შესაძლებელია აქტივის დაუყოვნებლივ გაყიდვით ან ვალდებულებების გადაცემით.

კომპანიის ფინანსური განყოფილება განსაზღვრავს კომპანიის აქტივების, მათ შორის წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების, სამართლიანი ღირებულების შეფასების პოლიტიკას და პროცედურებს ყველა ფინანსური აქტივისა და ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება დაანგარიშდება დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდის გამოყენებით, რომელიც ეყრდნობა ანალოგიურ ინსტრუმენტებზე მომავალში მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს და დისკონტირების განაკვეთებს საანგარიშგებო თარიღისთვის.

2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიას არ აქვს ფინანსური ინსტრუმენტები, სამომხმარებლო სესხების და საიჯარო ვალდებულებების გამოკლებით, რომელთა სამართლიანი ღირებულებაც განისაზღვრება შეფასების ისეთი მეთოდებით, რომლებიც იყენებს მნიშვნელოვან არასაბაზრო დაკვირვებად მონაცემებს.

სამართლიანი ღირებულების იერარქია

კომპანია სამართლიან ღირებულებებს აფასებს სამართლიანი ღირებულების შემდეგი იერარქიით, რომელიც ასახავს შეფასებებში გამოყენებული მონაცემების მნიშვნელობას:

- ▶ 1-ლი დონე: ანალოგიური ინსტრუმენტის კოტირებული საბაზრო ფასი (არაკორექტირებული) აქტიურ ბაზარზე.
- ▶ მე-2 დონე: პირველ დონეში შესული კოტირებული ფასების გარდა სხვა პირდაპირ (ანუ ფასების სახით) ან არაპირდაპირ (ანუ ფასებიდან მიღებული) დაკვირვებადი მონაცემები. ეს კატეგორია მოიცავს ინსტრუმენტებს, რომლებიც ფასდება შემდეგი მონაცემების გამოყენებით: მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზარებზე; მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასები ისეთ ბაზარებზე, რომლებიც ნაკლებად აქტიურად ითვლება; ან სხვა შეფასების მეთოდები, რა შემთხვევაშიც, შეფასებაში მონაწილე ყველა მნიშვნელოვანი მონაცემი პირდაპირ ან არაპირდაპირ არის ბაზრიდან მოპოვებადი.
- ▶ მე-3 დონე: არადაკვირვებადი (არასაბაზრო) მონაცემები ეს კატეგორია მოიცავს ყველა ინსტრუმენტს, რომელთა შეფასების მეთოდიც ეყრდნობა ისეთ ინფორმაციას, რომელიც არ შეიცავს დაკვირვებად (საბაზრო) მონაცემებს და არადაკვირვებადი (არასაბაზრო) მონაცემები მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ინსტრუმენტის შეფასებაზე. ამ კატეგორიაში შედის ინსტრუმენტები, რომლებიც ფასდება მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასების საფუძველზე, რა შემთხვევაშიც მნიშვნელოვანი არასაბაზრო კორექტირებები ან დაშვებებია საჭირო ამ ინსტრუმენტებს შორის განსხვავებების ასახვისთვის.

(ათას ლარში)

19. სამართლიანი ღირებულების შეფასება (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების იერარქია (გაგრძელება)

ქვემოთ ცხრილში გაანალიზებულია ფინანსური ინსტრუმენტების ღირებულება 2019 წლის 31 დეკემბრის და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სამართლიანი ღირებულების იერარქიაში დონეების მიხედვით, რომლებზეც განაწილებულია სამართლიანი ღირებულების შეფასება. რიცხობრივი მონაცემები ეყრდნობა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებულ თანხებს:

	სამართლიანი ღირებულების შეფასება:		
	აქტიურ ბაზრებზე კოტირებული ფასები (1-ლი დონე)	მნიშვნელოვანი საბაზრო მონაცემები (მე-2 დონე)	მნიშვნელოვანი არასაბაზრო მონაცემები (მე-3 დონე)
2019 წლის 31 დეკემბერს			
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები და ვალდებულებები			
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	-	426	-
აქტივები და ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	36,348	27,125	-
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	-	265,677
სხვა ფინანსური აქტივები	-	2,866	-
გამოშვებული მარტივი თამასუქები	-	109,654	-
ნასესხები სახსრები	-	55,164	-
საიჯარო ვალდებულება	-	-	1,967
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	2645	-

	სამართლიანი ღირებულების შეფასება:		
	აქტიურ ბაზრებზე კოტირებული ფასები (1-ლი დონე)	მნიშვნელოვანი საბაზრო მონაცემები (მე-2 დონე)	მნიშვნელოვანი არასაბაზრო მონაცემები (მე-3 დონე)
2018 წლის 31 დეკემბერს			
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები და ვალდებულებები			
წარმოებული ფინანსური აქტივები	-	242	-
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	-	226	-
აქტივები და ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	22,131	28,344	-
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	-	215,246
სხვა ფინანსური აქტივები	-	9,350	-
გამოშვებული მარტივი თამასუქები	-	111,388	-
ნასესხები სახსრები	-	34,766	-
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	981	-

(ათას ლარში)

19. სამართლიანი ღირებულების შეფასება (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც არ აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით

წინამდებარე ცხრილში მოცემულია კომპანიის იმ ფინანსური ინსტრუმენტების საბალანსო ღირებულებებისა და სამართლიანი ღირებულებების შედარება კატეგორიების მიხედვით, რომლებიც არ აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში. ცხრილი არ მოიცავს არაფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებებს.

	2019			2018		
	საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება	აუღიარებელი ზარალი	საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება	აუღიარებელი ზარალი
ფინანსური აქტივები						
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	63,473	63,473	–	50,475	50,475	–
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	264,702	265,677	975	215,491	215,246	(245)
სხვა ფინანსური აქტივები	2,866	2,866	–	9,350	9,350	–
ფინანსური ვალდებულებები						
გამოშვებული მარტივი თამასუქები	109,919	109,654	(265)	111,399	111,388	(11)
ნასესხები სახსრები	55,164	55,164	–	34,766	34,766	–
საიჯარო ვალდებულება	1,967	1,967	–	–	–	–
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	2645	2645	–	981	981	–
სამართლიანი ღირებულების მთლიანი აუღიარებელი ცვლილება			710			(256)

შეფასების მეთოდები და დაშვებები

ქვემოთ მოცემულია მეთოდოლოგია და დაშვებები იმ ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების დასადგენად, რომლებიც არ არის აღირიცხული ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანი ღირებულებით.

აქტივები, რომელთა სამართლიანი ღირებულება უახლოვდება მათ საბალანსო ღირებულებას

როგორც წესი, იმ ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულება, რომლებიც არის ლიკვიდური, მოთხოვნამდე ან ხასიათდება მოკლევადიანობით (სამ თვეზე ნაკლები), ასევე მცურავი განაკვეთის მქონე აქტივებისა და ვალდებულებებისთვის, უახლოვდება მათ სამართლიან ღირებულებას.

ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

კლიენტებზე გაცემული სესხების, გამოშვებული მარტივი თამასუქების, ნასესხები სახსრების და საიჯარო ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირებით ანალოგიური პირობების, საკრედიტო რისკის და დარჩენილი ვადის მქონე სესხის მიმდინარე განაკვეთების გამოყენებით.

(ათას ლარში)

20. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები

ბასს (IAS) 24-ის „დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები“ მიხედვით მხარეები ითვლება დაკავშირებულად, თუ ერთ მხარეს აქვს უნარი, გააკონტროლოს მეორე მხარე ან მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს მეორე მხარის ფინანსურ და საოპერაციო გადაწყვეტილებებზე. თითოეული შესაძლო ურთიერთკავშირის განხილვისას, ყურადღება ექცევა ურთიერთობის შინაარსს და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას.

დაკავშირებულმა მხარეებმა შეიძლება დადონ ისეთი გარიგებები, როგორც არ დადებდნენ დაუკავშირებელი მხარეები და დაკავშირებულ მხარეებს შორის დადებული გარიგებები შეიძლება არ დაიდოს იმავე პირობებითა და თანხებით, როგორც დაიდებოდა გარიგებები დაუკავშირებელ მხარეებს შორის.

დაკავშირებულ მხარეებთან გარიგებების მიმდინარე ნაშთები ასეთია:

	2019			2018		
	პარტნიორი	უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	სხვა დაკავშირებული მხარეები	პარტნიორი	უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა	სხვა დაკავშირებული მხარეები
1 იანვრის მდგომარეობით დასაფარი საერთო სესხი	-	57	117	-	52	129
წლის განმავლობაში გაცემული სესხები	-	39	0	-	12	-
სესხის დაფარვა წლის განმავლობაში სხვა მომრაობა	-	(18)	(9)	-	(48)	(16)
	-	-	-	-	41	4
31 დეკემბრის მდგომარეობით დასაფარი საერთო სესხი	-	78	108	-	57	117
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	-	-	-	-	-	-
31 დეკემბრის მდგომარეობით დასაფარი სესხი, წმინდა	-	78	108	-	57	117
1 იანვარს დარჩენილი გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები	108	-	446	-	-	-
შესყიდვები წლის განმავლობაში ცვეთის დანარიცხი წლის განმავლობაში	(59)	-	(113)	-	-	-
დაუფარავი გამოყენების უფლება 31 დეკემბერს	49	-	333	-	-	-
მარტივი თამასუქები 1 იანვრის მდგომარეობით	698	4,247	603	233	327	414
წლის განმავლობაში გამოშვებული მარტივი თამასუქები	766	10,417	711	688	4,246	602
წლის განმავლობაში დაფარული მარტივი თამასუქები	(698)	(4,247)	(602)	(233)	(327)	(414)
სხვა მომრაობა	19	4	-	10	1	-
ანაზრები 31 დეკემბრის მდგომარეობით	785	10,421	712	698	4,247	603
საიჯარო ვალდებულება 1 იანვრის მდგომარეობით	108	-	446	-	-	-
საიჯარო ვალდებულების გადახდა საპროცენტო ხარჯი და სხვა მომრაობები	(65)	-	(82)	-	-	-
	9	-	43	-	-	-
საიჯარო ვალდებულება 31 დეკემბრის მდგომარეობით	52	-	407	-	-	-
ნასესხები სახსრები 1 იანვრის მდგომარეობით	-	-	-	-	-	-
წლის განმავლობაში ნასესხები სახსრები	-	5,000	-	-	-	-
ნასესხები სახსრები 31 დეკემბრის მდგომარეობით	-	5,000	-	-	-	-

(ათას ლარში)

20. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

სხვა დაკავშირებული მხარეები ძირითადად წარმოდგენილია ხელმძღვანელობის ზედა რგოლის და პარტნიორის ოჯახის წევრებით.

დაკავშირებულ მხარეებთან გარიგებების შედეგად მიღებული შემოსავალი და ხარჯი:

	31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის					
	2019			2018		
	უმადლესი რანგის პარტნიორი	სხვა ხელმძღვანე-ლობა	სხვა დაკავშირებუ-ლი მხარეები	უმადლესი რანგის პარტნიორი	სხვა ხელმძღვანე-ლობა	სხვა დაკავშირებუ-ლი მხარეები
საპროცენტო შემოსავალი						
სესხებზე	-	12	10	-	4	7
მარტივი თამასუქების						
საპროცენტო ხარჯი	(37)	(301)	(34)	(22)	(215)	(35)
საიჯარო ხარჯი	-	-	-	(96)	-	(43)

უმადლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურება ასე გამოიყურება:

	2019	2018
ხელფასები და სხვა მოკლევადიანი სარგებელი	1,420	1,030

21. კაპიტალის ადეკვატურობა

კომპანია ინარჩუნებს და აქტიურად განაგებს კაპიტალის ბაზას ბიზნესთან დაკავშირებული რისკების მართვის მიზნით. კომპანიის კაპიტალის ადეკვატურობის შემოწმება ხდება სხვადასხვა კრიტერიუმით, მათ შორის საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი კოეფიციენტების მიხედვით.

2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კომპანია სრულად აკმაყოფილებდა კაპიტალის სავალდებულო მოთხოვნებს.

კომპანიის კაპიტალის მართვის მთავარი ამოცანებია იმის უზრუნველყოფა, რომ კომპანია აკმაყოფილებდეს კაპიტალის სავალდებულო მოთხოვნებს და ინარჩუნებდეს კაპიტალის ჯანსაღ კოეფიციენტებს იმისთვის, რომ განამტკიცოს თავისი საქმიანობა და მაქსიმალურად გაზარდოს პარტნიორისთვის შექმნილი ღირებულება.

სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი

სებ-ი კვალიფიციური საკრედიტო ინსტიტუტებისგან მოითხოვს საკუთარი კაპიტალის აქტივებთან თანაფარდობის 24%-იანი კოეფიციენტის შენარჩუნებას 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (2018 წ.: 20%). კომპანიის საკუთარი და სასესხო კაპიტალის თანაფარდობა 31 დეკემბრის მდგომარეობით ასე გამოიყურებოდა:

	2019	2018
კაპიტალი	179,026	149,396
აქტივები	349,695	297,897
საკუთარი კაპიტალის აქტივებთან თანაფარდობის კოეფიციენტი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	51%	50%

(ათას ლარში)

22. ცვლილებები საფინანსო საქმიანობიდან და სხვა არაფულადი მოძრაობებიდან წარმოშობილ ვალდებულებებში

	გამოშვებული მარტივი თამასუქები*	ნასესხები სახსრები	სულ ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული ვალდებულებები
საბალანსო ღირებულება 2017 წლის 31 დეკემბრისთვის	134,156	45,652	179,808
გაცემულ სესხზე მიღებული შემოსავალი	-	16,826	16,826
ძირითადი თანხისა დაფარვა	(25,801)	(27,336)	(53,137)
ცვლილება დარიცხულ პროცენტში	(454)	(282)	(736)
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია	3,404	-	3,404
საბალანსო ღირებულება 2018 წლის 31 დეკემბერს	111,305	34,860	146,165
გაცემულ სესხზე მიღებული შემოსავალი	-	35,632	35,632
ძირითადი თანხისა დაფარვა	(7,929)	(14,564)	(24,673)
ცვლილება დარიცხულ პროცენტში	2,150	(764)	1,386
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია	4,356	-	6,536
საბალანსო ღირებულება 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის	109,882	55,164	165,046

* ამონაგები მარტივი თამასუქის ძირითადი თანხის გაცემიდან და გადახდიდან წარმოდგენილია წმინდა საფუძველზე, რადგან ისინი სწრაფად ბრუნდებიან, თანხები მსხვილია, ხოლო დაფარვის ვადები - მოკლე.

სხვა არსებითი არაფულადი მოძრაობები უმეტესად წარმოადგენს დეფოლტირებული სამომხმარებლო სესხების უზრუნველყოფის სახით 16,680 ლარის ოდენობით დაგირავებული ოქროს დასაკუთრებას 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის (2018 წ.: 15,576 ლარი).

23. ანგარიშგების პერიოდის შემდგომი მოვლენები

2020 წლის მარტის თვეში ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ ახალი კორონავირუსი (COVID-19) გლობალურ პანდემიად გამოაცხადა. არსებობს პანდემიით გამოწვეული გლობალური შენელების მასშტაბების და ქართულ ეკონომიკაზე მისი გავლენის განსაზღვრასთან დაკავშირებული განუსაზღვრელობა. პირველად COVID-19-ით ინფიცირების ფაქტი დაავადებათა კონტროლის ეროვნულმა ცენტრმა 2020 წლის თებერვალში დაადასტურა. საქართველოს მთავრობამ გაატარა კორონავირუსის გავრცელების შემკავებელი რამდენიმე ღონისძიება, რომლებსაც მნიშვნელოვანი სოციალური და ეკონომიკური გავლენა ჰქონდა. ადგილობრივ კომერციულ ბანკებს და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებს სეზ-მა შესთავაზა 400 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობით სვოპ ხაზი, საიდანაც კომპანია უფლებამოსილია 50 მილიონ აშშ დოლარზე. კომპანია აკონტროლებს კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელების გავლენას მის საქმიანობაზე, კლიენტებსა და თანამშრომლებზე და იცავს საქართველოს მთავრობის მიერ გაცემულ ყველა ოფიციალურ სახელმძღვანელო მითითებას, რათა დაიცვას თავისი ხალხი და უზრუნველყოს საქმიანობის უწყვეტობა. 2020 წლის მარტის დასაწყისის შემდეგ კომპანიის მიერ განხორციელებულმა ღონისძიებებმა კომპანიას საშუალება მისცა შეეცვალა მისი ყოველდღიური საქმიანობა მიმდინარე უპრეცედენტო საოპერაციო გარემოსთან მოსარგებად და ამავდროულად, თანამშრომლებისა და კლიენტების ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების და კეთილდღეობის შესანარჩუნებლად.

მოსალოდნელია, რომ COVID-19-ის გავრცელებას საქართველოსა და გლობალურად უარყოფითი გავლენა ექნება ეკონომიკაზე, თუმცა ძალიან ადრეა იმისათვის, რომ სრულად გავიაზროთ ის გავლენა, რომელიც შესაძლოა ჰქონდეს ვირუსს კომპანიის საქმიანობაზე. ჯგუფი კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელებას საბალანსო უწყისის შემდგომ შეუცვლელ მოვლენად მიიჩნევს.

კომპანიის ხელმძღვანელობა განაგრძობს ყოველდღიური ვითარების მონიტორინგს და ის შესაბამისად მოქმედებს. კომპანიის გრძელვადიანი მიზნები უცვლელი რჩება.

წინამდებარე დოკუმენტი წარმოადგენს შპს „იუაი საქართველოს“ მიერ 2020 წლის 15 ივლისს გამოშვებული ინგლისურენოვანი აუდიტის დასკვნის თარგმანს.

წინამდებარე თარგმანსა და აუდიტის დასკვნის ინგლისურენოვან ორიგინალს შორის შეუსაბამობის შემთხვევაში უპირატესობა ენიჭება ინგლისურენოვან ტექსტს.

**Building a better
working world**

EY LLC
Kote Abkhazi Street, 44
Tbilisi, 0105, Georgia
Tel: +995 (32) 215 8811
Fax: +995 (32) 215 8822
www.ey.com/ge

შპს იუაი
საქართველო, 0105 თბილისი
კოტე აფხაზის ქუჩა 44
ტელ: +995 (32) 215 8811
ფაქსი: +995 (32) 215 8822

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მე-10 პუნქტის მოთხოვნების შესაბამისად მომზადებული ანგარიში

მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია რიკო ექსპრესის აქციონერებსა და დირექტორთა საბჭოს.

ჩვენ აუდიტირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე 2020 წლის 15 ივლისს გაცემულ დასკვნაში გამოვთქვით არამოდიფიცირებული აუდიტორული მოსაზრება. აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგება არ ასახავს აუდიტირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე ჩვენ მიერ გაცემული დასკვნის თარიღის შემდეგ მომხდარი მოვლენების შედეგებს. ჩვენ არ ჩაგვიტარებია წლიურ ანგარიშში ასახული იმ მოვლენების შედეგების აუდიტი, რომლებიც დადგა ჩვენ მიერ აუდიტირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე გაცემული აუდიტორის დასკვნის თარიღის შემდეგ.

ჩვენი აზრით, რომელიც ეყრდნობა აუდიტის ფარგლებში ჩატარებულ სამუშაოებს:

- ▶ მმართველობით ანგარიშგებაში ასახული იმავე ფინანსური წლის ინფორმაცია, რომლისთვისაც მომზადდა ფინანსური ანგარიშგება, შესაბამისობაშია ფინანსურ ანგარიშგებასთან; და
- ▶ მმართველობით ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაცია აკმაყოფილებს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლისა და შესაბამისი ნორმატიული აქტების მოთხოვნებს.

რუსლან ხოროშვილი

შპს „იუაის“ სახელით

თბილისი, საქართველო

2020 წლის 29 სექტემბერი

მმართველობის ანგარიშგება

საქმიანობის მიმოხილვა

მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია "რიკო ექსპრესი" თითქმის ორი ათწლეულია წარმატებით მოღვაწეობს საქართველოს ფინანსურ ბაზარზე. ორგანიზაციამ აქტიური საქმიანობა ჯერ კიდევ 1997 წელს დაიწყო, როგორც საფინანსო ორგანიზაციამ - «რიკო კრედიტი» და დროთა განმავლობაში ჩამოყალიბდა, როგორც ერთ-ერთი ყველაზე სწრაფად ზრდადი, განვითარებაზე ორიენტირებული კომპანია ფინანსურ სექტორში.

1997 წელს ორგანიზაცია „რიკოკრედიტი“ ერთ-ერთი პირველი ორგანიზაცია იყო საქართველოში, რომელიც ფულადი გზავნილების უმსხვილესი ორგანიზაცია "მანიგრამის" პარტნიორი გახდა საქართველოში. მოგვიანებით კი „რიკო კრედიტის“ პარტნიორ ორგანიზაციათა რიგს შეემატა „ვესტერნ უნიონი“ (Western Union), „იუნისტრიმი“ და სხვა მრავალი.

2007 წლის აპრილის თვიდან საქართველოს ეროვნულ ბანკში დარეგისტრირდა მიკროსაფინანსო ორგანიზაციად - «რიკო ექსპრესი». 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კომპანიის ერთპიროვნული მფლობელია ქალბატონი დალი ურუშაძე.

დღესდღეობით მომხმარებლებს საშუალება ეძლევათ უკვე 17 პარტნიორი ორგანიზაციის მეშვეობით განახორციელონ ყველაზე მოქნილი და დაბალპროცენტიანი სერვისი ფულადი გზავნილების მიმართულებით. „რიკო ექსპრესი“ თითოეული ფინანსური ორგანიზაციის პირდაპირი პარტნიორია საქართველოში, რაც მომხმარებელს საშუალებას აძლევს ულიმიტოდ მიიღოს ან გააგზავნოს ფული მსოფლიოს ნებისმიერი მიმართულებით, დროის ნების მიერ მონაკვეთში.

კომპანია მომხმარებელს სთავაზობს ფულად გზავნილებს: „რიკო-გრამ ისრაელი“, «რიკოგრამ Small World, რიკოგრამ I-transfers, რიკოგრამ Titanes:

"რიკო-გრამ საქართველო" არის ფულადი გზავნილი, რომლის მეშვეობითაც შესაძლებელია ფულადი გზავნილების მიღება და გაგზავნა საქართველოს მასშტაბით, რიკო ექსპრესის ნებისმიერ ფილიალში. თანხის გაგზავნის საკომისიო შეადგენს 0.5%-ს, მინიმალური 1 ლარი/ევრო/დოლარი.

ასევე, საბერძნეთში ფულადი გზავნილების გაგზავნა/მიღება შესაძლებელია «რიკოგრამ Small World-ის საშუალებით რომლის საკომისიო შეადგენს: 0-დან 100 ევრომდე – 1 ევრო; 100 ევროდან 400 ევრომდე – 1 %; 400 ევროდან – 0.8 %;

„რიკო-გრამისრაელი“-ფულადი გზავნილების მიღება-გაგზავნა ისრაელიდან, ყველაზე დაბალ 1,2%-ად, ისრაელიდან თანხის გამოგზავნა შესაძლებელია 250-ზემეტისერვის-ცენტრიდან.

«რიკოგრამ I-transfers» და «რიკოგრამ Titanes» წარმოადგენენ ფულადი გზავნილის სისტემებს, რომლის საშუალებით შესაძლებელია გზავნილების მიღება იტალიიდან, გერმანიიდან და ესპანეთიდან. საკომისიო საპროცენტო განაკვეთი შეადგენს თანხის 1.1%-ს.

ასევე 2008 წელს მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „რიკო ექსპრესმა“ ბაზარს იმ დროისთვის ერთ-ერთი ყველაზე ინოვაციური და უნიკალური პროდუქტი „ოქროს თამასუქი“ შესთავაზა. „ოქროს თამასუქი“ ეს გახლავთ ფასიანი ქაღალდი, რომლის შექმნაც შეუძლია ნებისმიერ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს „რიკო ექსპრესმა“ თანხის დაბანდებით. ეროვნულ ვალუტაში ოქროს თამასუქის გახსნა შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ თამასუქზე შემოსატანი თანხა აღემატება 100 000 ლარის ექვივალენტს აშშ დოლარში/ევროში. თამასუქის გახსნა ასევე შესაძლებელია თუ უკვე არსებული თამასუქის თანხები და შემოსატანი თანხების ჯამი აღემატება 100 000 ლარის ექვივალენტს.

მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „რიკოექსპრესი“ მომხმარებლებს სთავაზობს იპოთეკურ სესხებს, რომელიც მომხმარებლის ინდივიდუალურ მოთხოვნასა და შემოსავალზეა მორგებული. სესხით სარგებლობის პირობებიდან გამომდინარე, საგარანტიო ქონება შეიძლება იყოს: თბილისში, რუსთავეში, მარნეულში, ქუთაისში, ბათუმში, გორში, ხაშურში, სამტრედიაში, თელავში, წყალტუბოში, ფოთსა და მცხეთის ტერიტორიაზე მდებარე უძრავი ქონება. კერძოდ: ბინა, საკუთარი სახლი, კომერციული ან არაკომერციული ფართი, აგარაკი. "რიკო ექსპრესი" გასცემს ბიზნეს და სამომხმარებლო სესხებს უძრავი ქონების გარანტიით.

მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „რიკო კრედიტი“ მომხმარებლებს სთავაზობს სხვადასხვა ტიპის სალომბარდო სესხით სარგებლობას: ოქროს, ვერცხლის გარანტიით, ყოველგვარი საკომისიოს გარეშე; ექსპრეს და სტანდარტულ სესხებს როგორც ლარში, ასევე უცხოურ ვალუტაში. ნებისმიერი ტიპის სესხი, რომელსაც „რიკო ექსპრესმა“ გასცემს, ინდივიდუალურად მომხმარებლის კონკრეტულ თვითურ შემოსავალზეა მორგებული და მხოლოდ ამ პირობებიდან გამომდინარე განისაზღვრება კონკრეტული სესხის რაოდენობა და ტიპი, რათა ზუსტად იყოს განსაზღვრული სესხის ეფექტურობა, მომხმარებლის უფლებები და პირობები კი - დაცული.

მიკროსაფინანსოს ძირითადი მაჩვენებლების მიმოხილვა

რიკო ექსპრესი აქტივების სიდიდით ერთ-ერთ მოწინავე პოზიციას იკავებს საქართველოს ბაზარზე არსებულ ფინანსურ ინსტიტუტებს შორის. კომპანიის 2019 წლის წმინდა მოგებამ შეადგინა 29,819 ათასი ლარი, რაც 2018 წლის მაჩვენებელს 4.31%-ით აღემატება. მთლიანი აქტივები 2019 წელს 17.39%-ით გაიზარდა (297,897 ათასიდან 349,695 ათასამდე), რაც ძირითადად გამოწვეულია კლიენტებზე გაცემული სესხების, ფულადი სახსრებისა და ძირითადი საშუალებების მნიშვნელოვანი მატებით.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მთლიანი ვალდებულებები 14.93%-ით - 170,669 ათას ლარამდე გაიზარდა. გაზრდა უმეტესად უკავშირდება ნასესხები სახსრების მატებას. სავალო ფასიანი ქაღალდებიდან მოზიდული სახსრების შემცირება ახალმა რეგულაციამ გამოიწვია, რომელშიც განსაზღვრულია 1 ადამიანის მიმართ ვალდებულების რაოდენობის ზღვარი – 100,000 ლარის ოდენობით. შესაბამისად, 2019 წელს ფიზიკურ პირზე 100,000 ლარზე ნაკლები სავალო ფასიანი ქაღალდების მიყიდვა არ შეიძლება.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ კომპანიის მიერ გამოუმუშავებული მოგების უდიდესი ნაწილი მთლიან კაპიტალში რჩება, ხოლო დივიდენდის სახით უმნიშვნელო თანხა გაიცემა, რაც კომპანიის განვითარების მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს. კომპანიის მთლიანი კაპიტალი წინა წელთან შედარებით 29,630 ათასი ლარით (19.8%) გაიზარდა და 179,026 ათასი ლარი შეადგინა.

ძირითადი ფინანსური ინფორმაცია

დასრულებული წლისათვის (ათასი ლარი)			
ათასი ლარი თუ სხვაგვარად არ არის მითითებული	31 დეკემბერი 2019	31 დეკემბერი 2018	ცვლილება
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	44,816	41,292	3,524
წლის მოგება	29,819	28,586	1,233
მთლიანი აქტივები	349,695	297,897	51,798
კლიენტებზე გაცემული სესხები	264,702	215,491	49,211
მთლიანი ვალდებულებები	170,669	148,501	22,168
მთლიანი კაპიტალი	179,026	149,396	29,630

კომპანიაში დიდი ყურადღება ექცევა საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილ საშუალო ლიკვიდობის კოეფიციენტის დონეს, რომელიც 2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დადგენილი 30%-ან ზღვარს ქვევით არ ჩამოსულა.

ინფორმაცია ფილიალების საქმიანობის შესახებ

კომპანია მთელი საქართველოს მასშტაბით წარმოდგენილია 37 ფილიალით. კომპანიის პროდუქტებით, როგორცაა: იპოთეკური და ლომბარდული სესხი, ფასიანი ქაღალდები, საკონვერტაციო ოპერაციები და ფულადი გზავნილები, 200 000-ზე მეტი მომხმარებელი სარგებლობს, 2019 წლის მონაცემებით. მათი რიცხვი კიდევ უფრო მატულობს წლიდან წლამდე.

2019 წლის მდგომარეობით კომპანიაში ფუნქციონირებდა შემდეგი ფილიალები:

1	ცენტრალური ფილიალი	თბილისი	ი.ჭავჭავაძის გამზ. 70
2	ვაკე სერვის ცენტრი	თბილისი	ი.ჭავჭავაძის გამზ. N12
3	პუშკინის ფილიალი	თბილისი	პუშკინის ქუჩა 21
4	თამარ მეფის ფილიალი	თბილისი	თამარ მეფის გამზ. 9
5	ვარკეთილის ფილიალი	თბილისი	ჯავახეთის ქ. 2
6	საბურთალოს ფილიალი	თბილისი	ალ. ყაზბეგის გამზ. N41
7	ნაძალადევის ფილიალი	თბილისი	დადიანის ქ. N77
8	გლდანის ფილიალი	თბილისი	ხიზანიშვილის ქ N1
9	პეკინის ფილიალი	თბილისი	პეკინის ქ. 5
10	ლილოს ფილიალი	თბილისი	კახეთის გზატკეცილი N112
11	დიდუბის ფილიალი	თბილისი	ა. წერეთლის გამზირი 141ა
12	ბულაჩაურის ფილიალი	თბილისი	ა. კალანდაძის ქუჩა 4
13	რუსთავის ფილიალი	რუსთავი	მეგობრობის ქ. N3
14	რუსთავის ფილიალი 2	რუსთავი	კოსტავას ქ. 19
15	მარნეულის ფილიალი	მარნეული	შ. რუსთაველის 60ა

16	თელავის ფილიალი	თელავი	ქ. წამებულის ქუჩა . N11
17	გორის ფილიალი	გორი	ი. ჭავჭავაძის გამზ. .N6
18	ხაშურის ფილიალი	ხაშური	ი.სტალინის ქუჩა. N112
19	სამტრედიის ფილიალი	სამტრედია	ჭავჭავაძის ქუჩა .N13
20	ქუთაისის ფილიალი	ქუთაისი	ჭავჭავაძის გამზირი. N62
21	ქუთაისის ფილიალი 2	ქუთაისი	დავით აღმაშენებლის მოედანიN2
22	ქუთაისის ფილიალი 3 (ნიკეა)	ქუთაისი	ნიკეას ქ. N2
23	წყალტუბოს ფილიალი	წყალტუბო	ი. ჭავჭავაძის ქ. N9
24	ზესტაფონის ფილიალი	ზესტაფონი	დ. აღმაშენებლის ქ. .N87
25	ფოთის ფილიალი	ფოთი	ძ. ლოლუას ქ.2.
26	ბათუმის ფილიალი	ბათუმი	ი. ჭავჭავაძის ქ. 25
27	ბათუმის ფილიალი 2	ბათუმი	ბარათაშვილის ქ. 18
28	ზუგდიდის ფილიალი	ზუგდიდი	ზვიად გამსახურდიას გამზ. 28
29	გურჯაანის ფილიალი	გურჯაანი	წმინდა ნინოს ქ. N1
30	დიდი დიდმის ფილიალი	თბილისი	იოანეპეტრიწის N 13
31	რუსთაველის ფილიალი	თბილისი	შოთარუსთაველისგამზ. N31/13
32	მუხიანის ფილიალი	თბილისი	ა. გობრონიძის ქ. N 1ბ
33	ქობულეთის ფილიალი	ქობულეთი	შოთარუსთაველის N 3
34	სამგორის ფილიალი	თბილისი	მოსკოვის გამზ. N1
35	ქუთაისის ფილიალი	ქუთაისი	ი.ჭავჭავაძის გამზ. 50
36	ზუგდიდის ფილიალი	ზუგდიდი	ძ. კოსტავას 5ა
37	სენაკის ფილიალი	სენაკი	ი. ჭავჭავაძის 123

დასაქმების საკითხები

ჩვენი გუნდი

შპს მისო „რიკო ექსპრესში“ დასაქმებულია 460 თანამშრომელი. თანამშრომელთა მიღება ხდება გასაუბრების საფუძველზე. უამრავი კანდიდატიდან კომპანია არჩევს ყველაზე მოტივირებულ, მონდომებულ და კეთილსინდისიერ თანამშრომლებს, რომლებიც თავიდან მიიღებიან სტაჟირების ხელშეკრულების საფუძველზე. სტაჟირების წარმატებულად გავლის შემდგომ მათთან იდება ძირითადი დასაქმების ხელშეკრულება.

საქმიანობაში უმთავრესი და უპირველესი არის ადამიანური რესურსი, ამიტომ ვცდილობთ მათთვის შეიქმნას ოპტიმალური და ჯანსაღი პირობები ეფექტური და წარმატებული შრომისათვის. თანამშრომლებისადმი მიდგომის საბაზისო საყრდენი არის სამართლიანობა, რაც გამოიხატება ადეკვატური ანაზღაურებით და პრემიების გაცემით, ყოველწლიურად ხდება ხელფასის გადახედვა და ზრდა. არ ხდება უსაფუძვლო პრივილეგიები სამსახურში აყვანის დაწინაურების, ხელფასის თუ პრემიის გაცემისას. კომპანია იღებს თავის წილ პასუხისმგებლობას დასაქმებულების წინაშე და სანაცვლოდაც მათგან მოითხოვს კეთილსინდისიერ და ნაყოფიერ

საქმიანობას მასზე დაკისრებული მოვალეობის შესრულებისას, რაც გათვალისწინებულია კომპანიის მიერ გამოცემულ შინაგანაწესში.

უსაფრთხოება და ჯანსაღი გარემო სამუშაო ადგილზე

კანონმდებლობის შესაბამისად კომპანიაში დაცულია უსაფრთხოების სტანდარტები, რათა თანამშრომლებისთვის შექმნილი იყოს ჯანსაღი და უსაფრთხო გარემო.

კომპანიის სათავო ოფისსა და ფილიალებში მოწყობილია აუდიო-ვიდეო მონიტორინგის და სიგნალიზაციის სისტემები. სამუშაოს სპეციფიკიდან გამომდინარე, ზოგიერთ ადგილას გამოყენებულია ბეტონის კედლები და დაჯავშნილი მინები. ყველა თანამშრომელი დატრენინგებულია, თუ როგორ უნდა მოიქცეს საეჭვო სიტუაციებში. ყოველივე აღნიშნული უზრუნველყოფს თანამშრომელთა სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის დაცვასა და უსაფრთხოებას.

ფილიალებში განთავსებულია ცეცხლმაქრები და შენობის საევაკუაციო გეგმა, რომლის შესახებაც ინფორმირებული არიან თანამშრომლები. ასევე, გამართულია სავენტილაციო სისტემა, რაც დადებითად აისახება თანამშრომლის ჯანმრთელობასა და შრომის ნაყოფიერებაზე.

კომპანია თავისი ხარჯებით უზრუნველყოფს ყველა თანამშრომელს ჯანმრთელობის, სამოგზაურო და სიცოცხლის დაზღვევით.

კომპანია ზრუნავს არამარტო თანამშრომლების უფლებების დაცვაზე, არამედ მომხმარებელთა უფლებებზეც. ამ მიზნით შემუშავებულია შესაბამისი პოლიტიკა, რომელიც უზრუნველყოფს მომხმარებელთა პრეტენზიების მიღებას, განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების წესს. მუდმივად ხდება შემოსულ პრეტენზიებზე რეაგირება.

სამომავლო გეგმები

კომპანიის მიზანია განვითარების მაღალი მაჩვენებლების შენარჩუნება, საქართველოს მასშტაბით ყველა რეგიონში ფილიალების გახსნა, კადრების მოზიდვა, მოსახლეობისთვის ფინანსური მომსახურებისას მეტი კომფორტის მიწოდება და რაც მთავარია წლიური ბრუნვის შენარჩუნება და ზრდა, რაც თავის მხრივ ბიუჯეტში მიმართული თანხების ზრდის პირდაპირპროპორციულია.

კომპანიის წინაშე არსებული ძირითადი რისკები და გაურკვევლობები

კომპანიის ბიზნესი რეგულირდება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ. თუ კომპანია ვერ შეძლებს ბიზნეს ოპერაციების მარეგულირებელ კანონებსა და რეგულაციებთან შესაბამისობას, ასევე, ბიზნეს ოპერაციების საწარმოებლად საჭირო ყველა ნებართვის მოპოვებას ან მათი პირობების დაცვას ან და თუ საგადასახადო ინსპექცია აღმოაჩენს დარღვევებს, კომპანიას შეიძლება დაუწესდეს სერიოზული საურავები და ჯარიმები ან უფრო მკაცრი სანქციები, მათ

შორის კომპანიის ბიზნეს აქტივობის მნიშვნელოვანი ნაწილის შეწყვეტა, რეგისტრაციის შეჩერება ან გაუქმება ან სისხლისსამართლებრივი სასჯელის გამოყენება მომუშავე ოფიცრების მიმართ.

თუ კომპანია ვერ შეძლებს ბიზნეს ოპერაციების მარეგულირებელ კანონებსა და რეგულაციებთან შესაბამისობას, კომპანიას შესაძლოა აეკრძალოს სამომხმარებლო სესხების გაცემა. მოქმედ წლიურ საპროცენტო განაკვეთებზე ზედა ზღვარის შემოღებამაც შეიძლება გააუარესოს კომპანიის ფინანსური მდგომარეობა.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს ეროვნული ბანკი მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების რეგულირებისთვის „მსუბუქი ზედამხედველობის რეჟიმს“ იყენებს, ნებისმიერი ცვლილება ამ რეგულაციებში და ამ ცვლილებებთან შესაბამისობა რისკის ქვეშ აყენებს კომპანიის მომავალ ოპერაციებს. მოსალოდნელია ასევე ცვლილებები არსებულ რეგულაციებში, რადგან საქართველოს მთავრობის მიერ ინიცირებულია ახალი კანონპროექტები, რომლებიც ეხება ისეთ საკითხებს, როგორებიცაა საწესდებო კაპიტალის მინიმალური მოცულობა და გამჭვირვალობა.

სექტორში ოპერირებისთვის მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებმა უნდა შეასრულონ ეროვნული ბანკის მოთხოვნები, რომლებიც მიკროსაფინანსო ორგანიზაციად რეგისტრირებას ეხება. მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების მიმართ მთავარი მოთხოვნებია: 1) მინიმუმ 1 000 000 ლარის ოდენობის საწესდებო კაპიტალი, 2) სესხების გაცემა 100 000 ლარამდე, 3) მხოლოდ საკრედიტო ოპერაციების განხორციელება და უარის თქმა მომხმარებლებისგან დეპოზიტების მიღებაზე, 4) წლიური საპროცენტო განაკვეთი სესხის ძირითადი თანხის მაქსიმუმ 50%-მდე და 5) წლიური ჯარიმის საპროცენტო განაკვეთი სესხის ძირითადი თანხის მაქსიმუმ 1,5-მაგ ოდენობამდე.

2018 წლის იანვრიდან მოქმედ წლიურ საპროცენტო განაკვეთზე ზედა ზღვრის დაწესების შედეგად რამდენიმე მიკროსაფინანსო ორგანიზაციამ შეწყვიტა საქმიანობა, რადგან ფუნქციონირებისთვის საჭირო საოპერაციო მოგებას ვეღარ იღებდა. ამრიგად, არსებულ მოთხოვნებში რაიმე ცვლილებამ ან ახალი მოთხოვნების შემოღებამ შეიძლება კომპანია აიძულოს, შეწყვიტოს ოპერირება მოთხოვნებთან შეუსაბამობის გამო ან იმის გამო, რომ ბიზნესი ვერ აკმაყოფილებს ამგვარ მკაცრ მოთხოვნებს.

ფინანსური რისკების მართვა

ფინანსური კომპანიების მთავარ საფრთხეს წარმოადგენს საბაზრო, საკრედიტო და ლიკვიდურობის რისკები. **საბაზრო რისკს** წარმოადგენს სავალუტო და საპროცენტო რისკები. **საკრედიტო რისკი** ეს არის კონტრაგენტების მიერ თავისი ვალდებულებების შესრულების უუნარობით გამოწვეული დანაკარგი, კერძოდ პროცენტების და ვალის ძირითადი თანხის საკრედიტო ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვადაში გადაუხდელობის გამო. კომპანიის მთავარი ამოცანაა მოახდინოს რისკების იდენტიფიკაცია და შესაბამისი ღონისძიებების გატარება. ხორციელდება კომპანიაში არსებული ქონებისა და რესურსების პროდუქტიული განაწილება და გამოყენების ხელშეწყობა, აქტივების დაცვა და გაძლიერება, ადამიანური რესურსებისა და ინსტიტუციონალური ცოდნის ბაზის განვითარება და გაძლიერება, ოპერაციების ოპტიმიზაცია და სხვა. კომპანია აფასებს იდენტიფიცირებულ რისკებს, თუ რომელი და რა დონის რისკისთვის არის მზად, ასევე რა ღონისძიებები გაატაროს რისკის შესამცირებლად. რისკების შემცირების მიზნით, კრედიტის გაცემის შესახებ გადაწყვეტილებები მიიღება ძირითადად მსესხებლის

გადახდისუნარიანობის და კრედიტუნარიანობის საფუძველზე. უზრუნველყოფის საშუალებებს კომპანია იყენებს საკრედიტო რისკის შესამცირებლად.

საკრედიტო, საბაზრო და სხვა რისკების მიმოხილვა

კომპანიის საქმიანობისათვის გარკვეული რისკებია დამახასიათებელი და მათი მართვა ხორციელდება გამოვლენის, შეფასებისა და კონტროლის უწყვეტი პროცესით. რისკის მართვის ამ პროცესს გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს კომპანიის უწყვეტი შემოსავლიანობისთვის. ხელმძღვანელობის ზედა რგოლი პასუხს აგებს და უშუალოდაა ჩართული რისკის მართვის საქმიანობაში. კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭო იღებს რისკის მართვის შესაბამის გადაწყვეტილებებს (რომლებიც მოიცავს როგორც ქვემოთ აღწერილ ფინანსურ რისკს, ისე ბიზნეს რისკებს, როგორცაა გარემოს, ტექნოლოგიებისა და დარგის ცვლილებები) რეგულარულ შეხვედრებზე, რომლებიც მინიმუმ თვეში ორჯერ ტარდება. კომპანიას ძირითადად აქვს საკრედიტო, ლიკვიდურობის და სავალუტო რისკები. მისთვის ასევე, დამახასიათებელია საოპერაციო რისკები.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის მონაწილე მხარე ვერ შეძლებს მოვალეობის შესრულებას და ამით მეორე მხარეს ფინანსურ ზარალს მიაყენებს.

კომპანიის საკრედიტო რისკის მაქსიმალური მოცულობა უდრის თავისი ფულადი სახსრების (გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში), გაცემული სესხების, დებიტორული დავალიანების და წარმოებული ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულებას. სალომბარდო სესხებთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკები ძირითადად იმართება, სესხების უზრუნველყოფის მოთხოვნით. გარდა ამისა, კომპანია ზღუდავს და აკონტროლებს ერთ მსესხებელზე გაცემული სალომბარდო სესხების თანხას (მაქსიმუმ 100 000 ლარი) და არ არსებობს ერთი მსესხებელი, რომელზეც მნიშვნელოვანი ნაშთი მოდის, სალომბარდო სესხების მთლიან ნაშთთან მიმართებაში.

იპოთეკური სესხის შემთხვევაში, სესხის მომთხოვნი პირი ჯერ ავსებს სასესხო განაცხადს, რომელსაც განიხილავს და აანალიზებს კომპანიის საკრედიტო განყოფილება. თუ განაცხადს დაამტკიცებს საკრედიტო განყოფილება, შემდეგ ტარდება გასაუბრება პირადად კლიენტთან კომპანიის დირექტორისა და სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მიერ. თუ კომპანიის დირექტორი და სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე დაასკვნიან, რომ აღნიშნული კლიენტის შემთხვევაში საკრედიტო რისკის მისაღები დონე არსებობს, შემდეგ ხდება დასაგირავებელი ქონების შეფასება და გაიცემა იპოთეკური სესხი, რომლის თანხაც არ აღემატება ქონების სალიკვიდაციო ღირებულების 30 %-ს. ეს არის ის მიახლოებითი თანხა, რომლის მიღებაც მოსალოდნელია აქტივის დაჩქარებული წესით გაყიდვის შედეგად, ვიდრე იქნებოდა დამოუკიდებელ მყიდველზე ჩვეულებრივი გაყიდვის პირობებში.

სალომბარდო სესხის შემთხვევაში თუ მსესხებელი 15 დღეზე მეტი ხნის განმავლობაში ვერ განახორციელებს შენატანს, კომპანია კლიენტს უგზავნის ოფიციალური გაფრთხილების წერილს და თუ მსესხებელი დამატებით მიცემულ ვადაშიც არ დაფარავს დავალიანებას, მაშინ კომპანია ჩამოწერს სესხს და ყიდის უზრუნველყოფის საგანს.

იპოთეკური სესხების შემთხვევაში, ოფიციალური გაფრთხილების წერილი იგზავნება მაშინ, თუ მსესხებელი ვერ გადაიხდის 30 დღეზე მეტი ხნის განმავლობაში და წერილი ასევე, ქვეყნდება გაზეთში. თუ მსესხებელი ვერ გადაიხდის დავალიანებას დროულად კომპანიის თანამშრომელი კლიენტს უკავშირდება ტელეფონით ან მოკლე ტექსტური შეტყობინებით და მოსთხოვს თანხის დაფარვას. ჩვეულებრივ, კომპანია სასამართლოს მხოლოდ მაშინ მიმართავს დაგირავებული უძრავი ქონების გაყიდვის მოთხოვნით, როდესაც სესხი 60 დღეზე მეტი დღითაა ვადაგადაცილებული. თუმცა გარკვეულ შემთხვევებში, კომპანია ცდილობს კლიენტთან სესხის შეცვლილ პირობებზე მოლაპარაკებას, დაგირავებული ქონების გაყიდვის თავიდან აცილების მიზნით. როგორც წესი, სასამართლო აკმაყოფილებს კომპანიის მოთხოვნა და აქტივები იყიდება კომპანიის მიმართ მსესხებლის დავალიანების დასაფარად. თუმცა, ხშირად ჯარიმების დაფარვა არ ხდება. სასამართლოში საქმის წარმოებას შეიძლება დაახლოების ერთი წელი დასჭირდეს, ხოლო აღსრულების პროცესს კიდევ 3 თვე.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი, რომელიც განაპირობებს ინვესტიციის ღირებულების შემცირებას საბაზრო ფაქტორების ცვლილებების გამო. ეს ფაქტორები გავლენას ახდენენ მთლიანად პროცესზე და ფინანსური ბაზრების მდგომარეობაზე. იგი შეიძლება შემცირდეს მხოლოდ აქტივების დივერსიფიცირებით, რომლებიც არ არიან კორელირებული ბაზართან როგორცაა ალტერნატიული კლასის აქტივები. საბაზრო რისკს „სისტემურ რისკსაც“ უწოდებენ, რადგან ის დაკავშირებულია ფაქტორებთან, მაგალითად როგორცაა რეცესია, რომელიც გავლენას ახდენს მთლიანად ბაზარზე. საბაზრო რისკი მოიცავს შემდეგ რისკ ფაქტორებს, რომელთა ერთობლიობაც ქმნის საბაზრო რისკს:

1. სავალუტო რისკი - ეს არის სავალუტო გაცვლის კურსის ცვლილება გაიზრდება თუ შემცირდება.
2. კაპიტალის რისკი - აქციათა ფასის ცვლილება გაიზრდება თუ შემცირდება.
3. ინფლაციის რისკი - ინფლაციამ პოტენციურად შეუძლია განაპირობოს ფასების ზრდა ყველა საქონელზე და მომსახურებაზე, რომელიც თავის მხრივ იწვევს ფულის გაუფასურებას.
4. სასაქონლო რისკი - სასაქონლო ფასების ცვლილებას შეუძლია დრამატული ცვლილებების გამოწვევა, მაგალითად ფასების ცვლილება მეტალზე იწვევს მნიშვნელოვან ცვლილებებს ღირებულებაზე.
5. საპროცენტო განაკვეთების რისკი - რისკი, რომელიც მოდის პროცენტის გაზრდის ან შემცირების საფუძველზე.

ფინანსური ისტებლიშმენტი რუტინულად ეჩეხება სხვადასხვა ტიპის რისკებს საოპერაციო საქმიანობისას. რისკები განპირობებული ფინანსური ზარალის გაურკვეველობით, შეუძლია დაასახიჩროს ბიზნესი ან ზიანი მიაყენოს დროსთან ერთად თუ დროულად არ დაგძლევთ მას. რისკის მართვის მექანიზმი უნდა შემუშავდეს რისკების მართვის ფილოსოფიის საფუძველზე, რათა მინიმიზაცია გავუკეთოთ იმ რისკებს, რომელთაც შეუძლიათ მნიშვნელოვნად დააზარალონ კომპანიის ფინანსური მგომარეობა. ეს გულისხმობს პოტენციური რისკების გამოვლენას, ანალიზს და იმ ღონისძიებების გატარებას, რომელიც ამ რისკებს შეამცირებს ან გააუვნებლებს.

ყველაფერი ზემოთ თქმულიდან გამომდინარე კომპანიის ძირითადი ამოცანაა თანამედროვე მეთოდებით და ტექნოლოგიებით ყველა საჭირო ინფორმაციის მოძიება, შეგროვება და ანალიზი. ამავდროულად საოპერაციო საკრედიტო რისკების ეფექტური მართვა და სახელმწიფო რეგულაციების სწორი გაგება და შესატყვისი შიდა განაწესის პოლიტიკის შემუშავება რათა კომპანიის მართვა შეესაბამებოდეს სახელმწიფო რეგულაციებს და ნორმატივებს. ყველაფერი ეს არის ერთ-ერთი პერსპექტიული ინსტრუმენტი, რომელიც ხელს შეუწყობს გავიგოთ ყველაზე მკაცრი, პერმანენტული და მნიშვნელოვანი რისკების პოტენციალი ბიზნესში და უზრუნველვყოთ დანაკარგების შემცირება კომპანიის საქმიანობაში.

სავალუტო რისკი

უცხოურ ვალუტაში გამოხატული აქტივებისა და ვალდებულებების გამო არსებობს სავალუტო რისკი. სავალუტო რისკს ხელმძღვანელობა აკონტროლებს სესხების გაცემით და დაფინანსების მიღებით ერთსა და იმავე ვალუტაში.

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი წარმოადგენს დანაკარგის რისკს, რომელიც წარმოიქმნება სისტემების მწყობრიდან გამოსვლის, ადამიანური შეცდომის, თაღლითობის ან გარე მიზეზების გამო. როდესაც არ ხორციელდება კონტროლი საოპერაციო რისკებმა შესაძლოა გამოიწვიოს რეპუტაციის შელახვა, სამართლებრივი, ან მარეგულირებელი ზომები ან ფინანსური ზარალი. კომპანია საოპერაციო რისკს ძირითადად ამცირებს იმით, რომ ხელმძღვანელობის ზედა რგოლი უშუალოდაა ჩართული კომპანიის პროცესებსა და ოპერაციებში, შეფასების, ავტორიზაციისა და შეჯერების პროცედურების ჩათვლით. საოპერაციო რისკის შემცირება ხდება კონტროლის სისტემის მეშვეობით, რაც გულისხმობს მოვალეობების ეფექტურ გადანაწილებას, თანამშრომლების სპეციალიზირებას, შიდა აუდიტს.

საკრედიტო რისკის მართვა კოვიდ-19-ის პერიოდში

2020 წლის 21 მარტს საქართველოს მთავრობის მიერ კოვიდ-19-ის (COVID-19) გავრცელების პრევენციის მიზნით ქვეყნის მასშტაბით გამოცხადდა საგანგებო ვითარება. 2020 წლის 31

მარტიდან კი ამოქმედდა საყოველთაო კარანტინი, რამაც მნიშვნელოვნად შეზღუდა საქართველოს ტერიტორიაზე გადაადგილება და დაწესდა მთელი რიგი შეზღუდვები ეკონომიკურ საქმიანობებზე მრავალ სექტორში. ვირუსი უარყოფით გავლენას ახდენს ეკონომიკაზე შემდეგი მიზეზების გამო: საქონელსა და მომსახურებაზე მომხმარებლის მოთხოვნის შემცირება, დაკარგული შემოსავალი, სამეწარმეო საქმიანობის ტემპის შემცირება, მშენებლობების შემცირება, მომხმარებელთა მოთხოვნილებების შემცირების გამო ფინანსურ აქტივებზე საბაზრო ფასების შემცირება და ა.შ.

საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა შეიმუშავა დროებითი სამუშაო გეგმა, კოორდინაცია გაუწია სესხის ზარალის რეზერვების შექმნას. 2020 წლის პირველი კვარტლისათვის გათვალისწინებული, კოვიდ-19-თან დაკავშირებული რეზერვის თანხა, საშუალოდ, სასესხო პორტფელის 0,18%-ს შეადგენდა, რაც ეროვნული ბანკის მიერ მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისთვის მოთხოვნილი დამატებითი სარეზერვო პოლიტიკის გამკაცრების შედეგად მნიშვნელოვნად გაიზარდა და მეორე კვარტლის მონაცემებით მთლიანი პორტფელის 6,48% შეადგინა.

კომპანია ანალიზს უკეთებს საკრედიტო რისკის პოლიტიკას, რათა შესაბამისობაში იყოს ახალ მიდგომებთან. დროულად ხდება რისკებზე რეაგირება და შესაბამისი ზომების მიღება, რაც მოიცავს რისკის კრიტერიუმებისა და მოცულობის იდენტიფიკაციას; გაუფასურებული რისკის პოზიციების იდენტიფიკაციას; საკრედიტო კონცენტრაციის მონიტორინგს.

ანგარიშგების თარიღისათვის, რთულია განისაზღვროს ვირუსის გავრცელების ტემპი და შესაბამისად მისი ზეგავლენის შედეგები, თუმცა, მაქსიმალური დაშვების ზღვარში კომპანიას გააჩნია ადეკვატური რესურსი, მათ შორის რეზერვების სახით, რაც მოსალოდნელი რისკების განეიტრალების საშუალებას მოგვცემს.

ახალი კორონავირუსით გამოწვეული პანდემიის გამო კომპანიის მიერ იპოთეკური და სალომბარდო სესხის მომხმარებლებს დაუდგინდათ საშეღავათო პირობები. კერძოდ, 2020 წლის 16 მარტიდან 16 ივნისის ჩათვლით დროის პერიოდში ვადაგადაცილებულ სესხებზე პირგასამტეხლო არ დარიცხულა.

კომპანიამ განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმო კოვიდ-19-ით გამოწვეული კრიზისის დამლევას დასაქმებული პერსონალისთვის. შეზღუდული სამუშაო საათების მიუხედავად, არცერთი თანამშრომელი არ დარჩენილა შრომის ანაზღაურების გარეშე, არ გათავისუფლებულა სამსახურიდან. კომპანიამ მონაწილეობა მიიღო COVID-19 ვირუსის წინააღმდეგ ბრძოლისთვის შექმნილ StopCoV ფონდში.

გარემოს დაცვის საკითხები

კომპანია, გარემოს დაცვის მიზნით, გამონაბოლქვის შესამცირებლად, ეტაპობრივად ახორციელებს საწვავზე მომუშავე მანქანების ელექტრო მანქანებით ჩანაცვლებას.

კომპანიის მიერ უწარმოებული კვლევები

საანგარიშო პერიოდში კომპანიას არ უწარმოებია კვლევები.

აუდიტორის საზღაური

2019 და 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისთვის კომპანიის აუდიტორის ანაზღაურებას შეადგენს შემდეგს (დღგ-ს გარეშე – ათას ლარში): 2018 წლის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის გასამრჯელო – 160 ათასი ლარი, 2019 წლის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის გასამრჯელო – 216 ათასი ლარი.

დირექტორი:

თამარ გოგობე

28.09.2020

The stamp is circular with a blue border. Inside the border, the text reads: "სადაზღვეო კომპანია 'რიკო ექსპრესი' შ.პ.ს." at the top, "RICO EXPRESS" M.F. O. LLC at the bottom, and the identification number "205034639" in the center. In the middle of the stamp is a stylized logo consisting of three nested triangles forming a larger triangle, with the letter 'R' inside.